

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENECC

Ček račun Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzerate:
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Japonsko blago v Jugoslaviji

Velikanski industrijski razvoj Japonske vedno bolj skrbi tiste evropske države, ki so nekdanj v ogromnih množicah prodajale svoje industrijske proizvode na Daljnem vzhodu in v tem ne le bogatilo domače gospodarstvo, ampak dajale tudi zaslužka milijonom delovnih rok. Eden vzrokov velike brezposelnosti v Evropi je ravno to, da so se obširne pokrajine, ki so še pred nekaj leti tvorile bogat trg za evropsko industrijo, v poslednjem času same industrializirale ali pa pričele kupovati bližje in zato cenejše blago. V prvi vrsti je Japonska, ki na Daljnem vzhodu vedno bolj prevzema trg evropskim industrijskim delovnim, zlasti pa seveda Ameriki.

Japonska se je neverjetno hitro industrializirala. Še leta 1879 je štela 35 milijonov prebivalcev, toda 1930 so jih našli že 64,4 milijonov to je 169 na km², kar pomeni, da se je v 50 letih prebivalstvo skoraj podvojilo. L. 1889 je imela Japonska le 767 tovarov, 1904 že 9234, (vojaška z Rusijo je pospešila industrializacijo), toda 1930 ima že nad 30.000 velikih industrijskih obratov, v katerih je nad 2 milijona delavcev produciralo za 7.716 milijonov jenov produkcijske vrednosti. Če se prišteje še rudarje in transportne delavce, je bilo 1931 zaposlenih v sami industriji 4.729.436 delavcev, od teh 3.215.256 moških in 1.514.180 žensk. (Podatki po publikaciji BIT: Le travail industriel au Japon 1933.)

Japonska je že pred 50 leti prenehala s svojo zloglasno politiko popolne izolacije, ki je trajala nad 200 let. Zadnje desetletje pa se je vprav mrzlično vrgla na študij evropskih razmer in tudi — manir. Njene strokovne komisije niso le študirale strojev, ampak tudi ljudi. Japonski narod, ki je žilav in poln ekspanzivnega duha, se je navzel imperializma evropskih velesil. Vedno bolj postaja nevaren svojim sosedom, kakor kaže rusko japonska in japonsko kitajska vojna, ki sta se obe ugodno končali za Japonce in jim poleg velikih ozemelj pridobile tudi gospodujočo položaj na Daljnem vzhodu. Med svetovno vojno so se spretno postavili na stran zmagovalnih velesil in zasedli nemške kolonije nad ekvatorjem. Toda vse to Japoncem očitno ne zadostuje. Zadnje leto so napovedali nekravno gospodarsko vojno tudi Evropi in sicer na njenem lastnem teritoriju. Torej »ru-mena nevarnost« ni več strahilo temveč je postala živa resničnost. Kajti vedno hujska gospodarska ofenziva Japoncev bo še bolj znižala življenjski standard evropskega delavca, ki je že itak hudo prizadet od gospodarske krize.

Japonska ima mnogo predpogojev za gospodarsko konkurenco z Evropo. Predvsem je spretno devalvirala visoko vrednost svoje valute (jena), kar ji omogoča eksport. Mednarodno pogodbo o 48 urnem delavniku je sprejela le teoretično. Dejansko dela delavce na japonskem 60 ur tedensko, med tem, ko tovarne delajo 24 ur dnevno, to je 120 ur na teden. Evropska industrija pa v najboljšem slučaju le 48 ur... Delavske plače so izredno nizke. Japonski delavci je silno skromen v svojih življenjskih potrebščinah. Decembra 1932 je japonski delavec v manufakturni industriji za 10 urno dnevno delo dobil tedensko 4.40 švicarskih frankov, medtem ko švicarski delavec v isti industriji za 8 urno dnevno delo dobil 50 šv. frankov tedenske plače, angleški pa 45 šilingov. Delo torej stane na japonskem le dvanajstino tega, kar v Švici in devtino, kar je plačan angleški delavec. Zato je n. pr. v produktivni naravnosti, ki je domači produkt, Japonska prišla na prvo mesto; v eksportu umetne svile pa je postala največja izvoznica na svetu. Primerjajmo številke! L. 1930 je Anglija eksportirala 58,5 milijonov jardov umetne svile, Japonska pa 84,5 milijonov jardov. L. 1932 pa Japonska izvozi že 251,6 milijonov jardov umetne svile, od tega polovico v pokrajine angleškega imperija, medtem, ko je angleški izvoz padel že na 45,2 milijonov jardov.

Kakor je omenjeno, ne zasipa Japonska s svojimi izdelki le Kitajski, Indije, Avstralije, Južne Afrike, Mehike, ampak preplavlja tudi samo Evropo s svojo svilo, tekstilnim blagom, arami, porcelanom, igračkami, bicikli i. t. d. To blago prihaja tudi že v Jugoslavijo, seveda največkrat pod imenom nemških, avstrijskih in francoskih firm, ki k nam uvažajo. Konsumenti zamenkrat še nimajo nič od tega, ker razlika v japonskih in evropskih cenah ostaja povečini pri posredovalcih, ki delajo seveda z ogromnimi dobički. Zadnje dni pa je jugoslovansko trgovsko javnost nemilo presenetila vest, da bodo Japonci sami ustanovili svojo trgovsko misijo v Jugoslaviji in sicer za enkrat v Zagrebu. Trgovski krogi bi iz razumljivih razlogov radi preprečili naselitev japonskega industrijskega konkurenta na našem teritoriju, vprašanje je, če se jim bo to posrečilo.

Dejstvo je, da je že v vseh večjih evropskih trgovskih središčih plasiran japonski kapital in japonsko blago. V »Journal de Genève« (25. dec. 1933) skuša sicer zastopnik Japonske pri Mednarodnem uradu za delo Shunzo Yoshisaka pomiriti Evropo, češ, da evropske države še vedno zelo mnogo uvažajo na Japonsko, zlasti Nemčija, vendar se iz njegovih lastnih statistik vidi, da ta uvoz vedno bolj pada medtem ko japonski hitro narašča.

Iz vsega pa se vidi, da kakor ruskemu lesnemu eksportu, tako tudi japonski industriji največje omogočajo mednarodno konkurenco izredno nizke delavske plače. S svojo taktiko Japonska sicer preprečuje brezposelnost v svoji državi, vendar je kljub temu življenjski nivo japonskega delavca izredno nizek.

Dunajska vremenska napoved: Sedanje vreme bo mogoče trajalo še nekaj dni. Pričakovati je, da bo postalo topleje.

Zagrebska vremenska napoved: Lahno oblačno, stalno in zelo hladno.

Med Rusijo in Japonsko

Dva smrtna sovražnika - že čakata na spopad

Znamenja bližnjega voj-
nega požara — Krčeviti
napori pred katastrofo...

Japonski general Araki

Washington, 11. januarja. Razume se, da je mogoče dobiti najboljše informacije, kar se tiče vedno bolj zaostrojujočega se spora med Rusijo in Japonsko, v Beli hiši v Washingtonu. Oficielni krogi sicer ne smatrajo vojne med tema dvema velesilama za gotovo, toda priznavajo, da je verjetna. Ta verjetnost se naslanja na dejstvo, da Rusija, ki je dozdaj na Daljnem vzhodu imela nezadostne sile, sedaj koncentrirana v Primorju in Amurski oblasti kakor tudi v ozadju, to je v Zabajkalju, velike vojaške sile. Kar se tiče diplomacije, se trudita tako ruska kakor japonska, da bi se spor rešil mirnim potom. Vsaj za rusko to na vsak način velja, dočim o japonski diplomaciji nihče ne ve, kaj v resnici misli, ker ostaja do zadnjega jako vljudna. Zato mnogi računajo zelo na eventualnost, da bi Japonska kar udarila, ne da bi poslala Rusiji ultimatum. Na ruski strani pa dela na vojno komisar za vojsko Vorosilov, ki je pridobil zase veliko večino javnega mnenja. Da japonski vojni ministri Araki dolgo dela na preventivno vojno, ni nobena tajnost. Zdi se pa, da jo japonski generalni štab še nekaj časa zadržuje, in sicer iz sledečega razloga: Kopne sile Rusije in Japonske so približno enake, baje pa so ruske taktične in strateške sile pod japonskimi. V zraku pa imajo Rusi veliko premoč. Zato je načrt japonskega generalnega štaba ta, da bi mikadova armada, še preden bi mogla ruska letala doseči japonska mesta in jih razrušiti, ruske kopne sile na Daljnem vzhodu z naglim sunkom odrezala od Rusije, in sicer z obhodom iz Mandžurije preko Mongolije na Irkutsk v Zabajkalju.

Amerika ostane neutralna

Glede tega važnega vprašanja piše dr. Moore, bivši ameriški vojni poročevalec, ki je jako dobro informiran o Rooseveltovih namerah, v »North American Newspaper Alliance« sledeče: Vzrok, da med Rusijo in Japonsko že zdavnaj ni izbruhnila vojna, je pripisati v prvi vrsti dejstvu, ker ni bilo znano, kaj bo v tem slučaju ukrenila Amerika. Japonci so se izogibali konflikta z Rusijo, ki je od svoje strani tudi bila skrajno miroljubna, tako dolgo, dokler so bile na Pacifiku koncentrirane vse ameriške pomorske sile. Zaradi tega je japonski mornariški minister vedno odločno nastopal proti svojemu tovarišu, vojnomu ministru Arakiju, ki je zahteval preventivno vojno. Sedaj pa, ko je Amerika naenkrat večji del pacifiške flote poklicala nazaj v Atlantik, je japonski generalštab postal bolj agresiven. Baje pa je tudi ameriška vlada zaupno sporočila japonski, da nima namena v slučaju vojne podpirati ne Japonske ne Rusije.

Zbiranje ruske vojske

Koliko moč je Rusija zbrala na Daljnem vzhodu o tem ni noben kabinet v Evropi točno informiran, pač pa trdijo v Tokiu, da se nahaja tam nad 20 odst. celokupnega števila ruske rdeče armade, in sicer 10 pehotnih divizij in 3 konjske divizije, razvrščene v 4 sektorjih: V Vladivostoku, v Habarovsku, v Blagoveščensku, četrti sektor pa je v provincih Čita in Irkutsk. Vrhovni poveljnik vseh ruskih sil na Daljnem vzhodu je general

Blücher. Dočim je ruske kopne vojske na mandžurski meji ena petina celokupne armade, pa je zbranih letal ena četrtina vsega ruskega letalskega parka. Isto velja za tanke, mitraljeze in topništvo. Število vsake vojne edinice je podvojeno.

Koliko šteje japonska armada

Japonske čete so ruskim po številu enake, ako niso močnejše. Te čete so razmeščene v Koreji in Mandžuriji. Imajo pa Japonci najmanj eno divizijo severno od Pekinga v Mongoliji in vse se zdi, da bodo Japonci svoj glavni udarec izvedli ravno na tem sektorju, čeprav bi operacije v Mongoliji v svrhu obhoda ruske armade bile zvezane z velikimi terenskimi težavami. Na vsak način izvršuje sedaj japonski generalni štab veliko premestitev čet na azijskem kontinentu. Japonci so seveda prepričani o svoji zmagi na kopnem. Transsibirska železnica baje že 15 let ni bila popravljena in je sploh v slabem stanju. Sovjeti si tudi ne

Nevarnost japonske politike v Kitaju

Hitri tempo ruskih vojnih priprav ima svoj vzrok tudi v dogodkih v Mandžuriji, kjer bo 15. t. m. proglašen za cesarja Mandžurije in Mongolije Pu-Ji. Japonska vlada sicer trdi, da Pu-Ji nima namena, zavladati tudi nad severnim Kitajem, toda Rusi tega ne verjamejo in poudarjajo, da bo cesarjeva garda sestavljena iz samih japonskih vojakov in častnikov. Tudi je mandžurska vlada v zadnjem času imenovala 400 japonskih častnikov za častnike mandžurske vojske. Japonci hočejo tudi Pu-Jia oženiti s princeso japonske vladarske hiše. Pu-Ji bo imel poleg sebe tudi posebnega svetovalca japonske vlade Hajašija, ki je bil svojčas japonski poslanik v Londonu.

Na drugi strani pa je značilno, da so Japonci sedaj odpoklicali vse svoje čete iz severnega Kitaja in da se zelo trudijo, kako bi sklenili z nan-

Ruski general Blücher, poveljnik vzhodnih armad

kinško vlado kompromis oziroma naravnost pogodbo. Tudi to je razlog, da ruski vojaški krogi sedaj očitno zagovarjajo potrebo hitrega udarca. Iz tega razloga se opaža tudi, da se sovjetska vlada sedaj izogiblje vsakega konflikta z mandžursko vlado: vojaški ruski krogi zaradi tega, ker menijo, da bi se dalo v Mandžuriji intrigrirati proti Japonci in jo tako v slučaju vojne ogroziti za hrbtno, dočim ruska diplomacija dela tako, ker se skuša vojnomu konfliktu izogniti do zadnjega.

Medtem ko se Vorosilov v Moskvi z vsemi silami prizadeva, da bi se iz Vladivostoka začele smrtonosne letalske operacije proti Japonci, in medtem ko japonski generali v Mandžuriji komaj

upajo preveč oslabil svoje fronte na zapadu. Japonci računajo tudi z notranjimi težavami Rusije in z njenim slabim finančnim položajem. Ruski rubelj v inozemstvu ima samo eno petino vrednosti tega, kar velja v državi sami.

Velika premoč Rusije v zraku

Velike skrbi pa prizadeva Japonski premoč Rusije v zraku. Rusija razpolaga z ogromnimi aeroplani, od katerih lahko vsak prenese 1 tono bomb iz Vladivostoka do Tokia. Lahko si predstavljamo, kakšno ogromno škodo bi ruske letalske eskadre lahko povzročile japonskim mestom, ki so večinoma iz lesa in papirja. Nasprotno Japonci Rusom ne morejo veliko škodovati z aeroplani ne glede na to, da je japonsko zračno brodogeje številčno slabše od ruskega. Vladivostok, ki ga morejo Japonci edino z uspehom bombardirati, za Ruse danes ni več posebno važen.

čakajo kakšne provokacije z ruske strani, se diplomati na obeh straneh zamenkrat še trudijo, kako bi se spor poravnal. 8. t. m. je sovjetski poslanik v Tokiu Jurjencev bil v avdienci pri Hiroiti in je izjavil, da Rusija želi obnoviti pogajanja za nakup mandžurske železnice. To pogajanja so namreč cele tri mesece počivala. Japonski zunanji minister mu je odgovoril, da upa, da se bo zadeva srečno rešila. Zaradi tega sedaj v Washingtonu mislijo, da se bo mogoče izogniti vojni plamenu v Aziji. Pokazalo se bo kmalu, ali je ta optimizem utemeljen.

Napetost v Angliji

London, 11. jan. b. Rusko-japonsko napetost spremljajo tukajšnji politični diplomatični krogi z velikim zanimanjem in skrbjo. Zadnje vesti potrjujejo, da se ruska vlada pripravlja za vsak slučaj. V Sibirijo, posebno pa v primorske pokrajine ob mandžurski in korejski meji neprestano prihajajo novi ruski oddelki. Te dni je bila, tako se trdi, v Moskvi konferenca, na kateri je bil odobren načrt, po katerem se organizira obramba v slučaju, kakršnegakoli japonskega napada na sovjetsko ozemlje. Po vesteh iz Tokia ima sovjetska Rusija sedaj na mandžurski meji 10 pehotnih in tri konjske divizije.

Francija računa na pomoč Rusije

Rim, 11. jan. b. O priliki sklenitve rusko-francoske trgovske pogodbe poroča »Tribune«, da so bila pogajanja, ki so se vodila nekaj mesecev, zelo težavna. Kazalo je, da bo francoska vlada odobrila sovjetske zahteve in je končno tudi sprejela večino sovjetskih predlogov. Francoska vlada upravičuje to s tem, da je bilo pri zaključitvi pogodbe treba računati z višjimi političnimi interesi. Ti višji politični interesi so po mnenju »Tribune« v tem, da sovjetska Rusija ne izključuje možnosti, da pride do vojne z Nemčijo, od katere se vsebolj oddaljuje in se trudi, da za vedno onemogoči nemške težnje o ekspanziji na vzhod. Rusija se takoj vsebolj približuje državam, ki so prevzele nalogo, da se spoštujejo in ohranijo obstoječe meje. Na drugi strani pa se tudi Francija trudi, da ima od Rusije čimveč koristi ter da odnosi med njo in sovjeti postanejo še jasnejši in čvrstejši.

Kraljevska dvojica je zapustila Zagreb

Zagreb, 11. jan. Danes ob 10 dopoldne je vladarska dvojica po skoraj enomesečnem bivanju v Zagrebu, ki je bilo prekinjeno samo s kratko odsotnostjo na lovu, zapustila Zagreb in se vrnila v prestolnico v Belgrad.

Pred prihodom kraljevske dvojice so se na postaji zbrali ban savske banovine g. dr. Perović s soprogo in osebnim tajnikom Vojnovičem, poveljnik armije general Marić s soprogo, šef štaba IV. armijske oblasti general Mihajlovič, dvorna dama ga Tavčarjeva, poveljnik savske divizijske oblasti general Bodi, mestni župan dr. Krbeč s soprogo, podban dr. Hadži, upravnik policije dr. Mihaldžić in drugi.

Na peronu so bili takisto maršal dvora general Dimitrijevič, upravnik dvora general Vuković, adjutant Nj. Vel. kralja podpolkovnik Mužički in pa minister dvora Antič.

Veličanstvi je sprejel maršal dvora general Dimitrijevič, nakar sta se prijazno poslovila od množic ter od prisotnih dostojanstvenikov in vstopila v dvorni vlak. Godba je igrala državno himno, medtem se je dvorni vlak že začel pomikati s postaje. Kralj in kraljica sta še dolgo stala pri oknu in veselo odzdravljala na pozdrave dostojanstvenikov na peronu.

Belgrad, 11. jan. AA. Nj. Vel. kralj in kraljica sta danes ob 17.32 s svojim spremstvom prispela na topidersko železniško postajo.

Dve bolgarsko-jugoslovanski slavnosti

Sofija, 11. jan. m. Snoči so člani diplomatskega odbora priredili poslovilno večerjo našemu dosedanjemu sofijskemu poslaniku Vukčeviću, ki odhaja sedaj na svoje novo mesto v Budimpešto. Poslovilni večerji je prisostvoval poleg članov diplomatskega zbora tudi predsednik vlade in zunanji minister Mušanov ter veliko število uglednih bolgarskih politikov in kulturnih delavcev. V imenu članov Union kluba je prvi pozdravil poslanika Vukčevića belviski minister Molov, ki je posebno naglašal velik preobrat v odnosih med Bolgarijo in Jugoslavijo. Za njim je govoril predsednik vlade in zunanji minister Mušanov, ki je Vukčeviću čestital, da je za časa njegovega bivanja v Sofiji prišlo do zblizanja med obema bratskima narodoma in državama. V imenu diplomatskega zbora se je od Vukčevića poslovil francoski poslanik na sofijskem dvoru Cambon. Ob koncu se je Vukčević zahvalil vsem govornikom ter izrazil veliko radost, da je doživel na sedanjem mestu zblizanje med obema narodoma. Nato je napil bolgarskemu kralju in bolgarskemu narodu.

Sofija, 11. jan. V Sofiji so priredili delegaciji jugoslovanskih Penklubov zelo priskrben sprejem. Na postaji se je bilo zbralo okoli 50 članov bolgarskega Penkluba s predsednikom Balabanovim, prof. Mihalčevim, prof. Filovim in drugimi na čelu. Dalje so bili prisotni jugoslovanski poslanik dr. Vukčević s prvimi tajniki postaništva g. Smiljančičem, zastopniki bolgarsko-jugoslovanske lige, v imenu pevskega društva »Gusla« pa prvi dirigent Sagov. Razen tega so bili tudi zastopniki listov in druge ugledne osebnosti.

Po zelo toplem pozdravu in predstavljanju so goste peljali v hotel »Union Palace«, kjer so jim priredili intimno večerjo. Glede na pozno noč in utrujenost gostov so opustili nagovore in zdravice. Danes dopoldne ob 10 so si gostje korporativno ogledali razstavo jugoslovanske umetniške skupine »Obliki«. Danes ob 12 je sofijska bolgarsko-jugoslovanska liga gostom na čast priredila svečan banket v hotelu »Bolgarije«.

Vsi sofijski listi prinašajo tople članke o prihodnosti jugoslovanskih Penklubov in naglašajo pomen osebnih stikov med odličnimi zastopniki kulturnega življenja obeh bratskih držav.

Nova ustava v Avstriji

Gospodarska in kulturna zbornica - Svet dežel - Državni svet

Dunaj, 11. januarja 1934.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Vas dopisnik je imel priliko govoriti s članom komisije, ki pod vodstvom ministra dr. Enderja izdeluje načrt nove avstrijske ustave in je dobil o tem predmetu nekaj informacij, ki se niso bile predane javnosti. Minister dr. Ender se je tudi te dni vrnil na Dunaj ter je poročal osrednji zvezni vladi o napredovanju dela, ki ga je podvzel in ki se bliža koncu.

Po teh informacijah predvideva dr. Enderjev načrt nove avstrijske ustave ustanovitev dveh parlamentov ali zbornic, ki bosta delovali druga ob drugi vsaka na svojem točno omejenem polju. Ena teh zbornic naj bi se imenovala »Kulturna zbornica« druga pa »Gospodarska zbornica«. Ti dve imenovani zbornici naj bi si med seboj delili vse zakonodajne posle, razen onih, ki bi jih ne opravljal »Svet dežel« (Länderrat), ki bi se sestavljal iz vseh deželnih poglavarjev in finančnih ravnateljev vseh zveznih dežel avstrijske republike.

Poleg obeh zbornic in Sveta dežel pa uvaža dr. Enderjev ustavni načrt še posebej »Državni svet«, katerega člani pa bi bili imenovani na predlog zveznega kanclerja od predsednika republike. Državni svet bi igral v avstrijski ustavi isto vlogo, kot jo imajo drugod senati ali višje zbornice, razen da bi ne imel pravice predlagati nobenih zakonov. Pač pa bi državni svet lahko ugovarjal in zaviral ter končno tudi onemogočil izglasovanje zakonov, ki bi jih smatral za protiuslavne ali državnih in državljanskih dobrobiti nasprotno.

Važno je pri novem ustavnem načrtu, da se v ničemer ne dotika zveznega značaja države in da ohranja potencialno vse dosedanje dežele avtonomijo v dosedanjih meri. Edino izjemo tvorile Dunaj, ki bo dobil kot državna prestolnica posebno ustavo, kot jo imajo Pariz ali Beograd, ter bo padel pod neposredno upravno oblast osrednje zvezne vlade.

Kulturna zbornica bo deljena v šest stanov: učiteljski stan, ki mu pripadajo tudi starši šolobrevnih otrok, pravniški in pravosodni stan, duhovski stan, zdravstveni stan, stan drugih kulturnih delavcev (umetnost...).

Gospodarska zbornica se sestavlja iz treh velikih gospodarskih stanov, to je kmetijski stan, industrija, obrt in trgovina, ter promet in kredit (denarni zavodi...).

Po doblih informacijah pride nova ustava še tekom tega meseca pred ministrski svet, ki ga bo pregledal, mogoče nebsteno spremenil in jo objavil v sedaj še nedoločeni pravni bliski. Zdi se pa, da bo vlada vključila v dr. Enderjev načrt določbo, da debata v zakonodajnih zbornicah ne bo javna, da bo javno samo glasovanje. Člani novih zbornic ne bodo sprejemali mesečne plače ampak bodo dobivali samo odškodnino za vsako sejo, ki so ji prisostvovali.

Ing. Sch.

Kako je prišlo do preloma v pogajanjih z Nemčijo

Dunaj, 12. jan.

(Posebno poročilo »Slovenec«.)

Na razna vprašanja, ki sem jih dobil glede vesti, ki sem jih poslal med božičnimi prazniki in ki jih je »Slovenec« priobčil pod naslovom »Dunajski pakt«, moram ugotoviti, da vztrajam pri svojih trditvah, da so se dne 21., 22. in 23. decembra vršila pogajanja med uradnimi zastopniki avstrijske vlade in med narodno socialistično stranko v prisotnosti nemških, italijanskih in madžarskih diplomatskih zastopnikov in da so dne 23. dec. zvečer dozorela do sklepov, ki sem jih smatral za važne, da jih vam javim.

Nov položaj

Nov položaj je nastal po božičnih praznikih, ko so Heimwehrovec, ki bi bili potisnjeni na stran, dvignili glave, se postavili v bran in zahtevali aktivnejšo vlogo pri državni upravi. Točnih in zanesljivih informacij o tem nenadnem preobratu nisem mogel dobiti, ker vlada povsod največja tajnost, toda znano je, da je avstrijska vlada hotela Heimwehrovec pomiriti v toliko, da bi vstopili med bodočo pomožno policijo pod imenom »lovcev« in bi prešli pod neposredno vodstvo državnega kanclerja samega. Starhemberg je to ponudbo zavrnil pod pritiskom štajerskih in gornjeavstrijskih voditeljev Heimwehrovec, ki so krščanskim socialcem ravno tako nasprotni kakor socialdemokratom. Predvčeršnjim so se vršila nova pogajanja med Dollfusom in Starhembergom, o katerih pa v javnosti ni prodrlo ničesar zanesljivega, razen, da je Starhemberg zelo ropotal, grozil, razpošiljal proglase med narod in zahteval, da naj preide vsa vojska in policijska oblast v roke podkanclerja majorja Feyja, ki je še vedno heimwehrovski zastopnik v vladi.

Zaenkrat imam vtis, da vse čaka na prihod italijanskega državnega podtajnika Suvicha, ki je moral svoj obisk preložiti od 11. januarja na 18., da dobi vlada med tem dovolj časa za ureditev notranjega spora, ki je nepričakovano nastal zaradi Starhembergovga rohnjenja. Za Suvichov prihod

nameravajo avstrijski narodni socialisti prirediti velike manifestacije in Suvich bo imel priliko sprejemati navdušene izraze vdčnosti na vsej poti od državne meje do Dunaja.

Čudna vest »Tempa«

Pariz, 12. jan. t.g. Današnji »Tempo« poroča iz Dunaja, da zadobiva nova ofenziva dr. Dollfussa proti hitlerjevemu pravo mednarodno važnost predvsem zaradi obiska, ki ga bo napravil na Dunaju Suvich, državni podtajnik v italijanskem zunanjem ministru. V dunajskih političnih krogih zatrujejo, da je napoved protihitlerjevske ofenzive v tako važnem času (sprico prihoda Suvicha na Dunaj) najboljši odgovor na razne vesti, ki so jih narodni socialisti trosili po inozemstvu, posebno po balkanskih državah, čes da Italija podpira hitlerjeve na Dunaju pod pogojem, da Nemčija prizna neko blede neodvisnost avstrijske republike. Na Dunaju so mnenja, da je italijanska diplomacija preveč pametna, da bi podpirala razne kombinacije, ki bi se uresničile za ceno avstrijske neodvisnosti, ki jo pa Italija smatra kot temeljno potrebo reorganizacije Evrope. Na Dunaju pričakujejo torej od strani Suvicha le odobritev Dollfussove politike.

(»Tempo« informacija nosi povsem poluradni značaj. Vsi bi želeli, da bi odgovarjala dejanskemu položaju, toda zdi se maloverjetno, da bi šel Suvich, katerega vloga, ki jo je igral v Berlinu še pred nedavnim časom, je danes popolnoma jasna, razširjati jarek med Nemčijo in Avstrijo, ki sta obe enako pri sreči italijanski diplomaciji. Imamo vtis, da bo prišel na površje nov kompromis, ki bo odmeril nekoliko večjo vlogo Heimwehrovcem, a ki bo le potrdil politično linijo Italija—Avstrija—Nemčija—Madžarska, ki se pojavlja na površju politične Evrope. Op. uredn.)

Krvave demonstracije v Celovcu 2 ubita - »Carinthia« poškodovana

Celovec, 12. jan. t.g. Na Koroškem je na več krajih prišlo večeraj do težkih demonstracij, ki so jih povzročili dijaki, utaborjeni v »Studentischer Arbeitsdienst« (Dijaško društvo za delo) in pripadajoči tabornem Steindorfu pri Osojskem jezeru ter Hollenburg pri Ziljpolju. Iz Gradača so prišli v omenjena taborišča narodnosocialistični agenti, ki so dijake spravili na nož, ter jih usmerili proti Beljaku in Celovcu z namenom, da napravijo večjo demonstracijo za narodni socializem. V Beljak jih je prikorakalo kakšnih 40 z razvitimi zastavami s ključastimi križi. Policija jih je čakala pri vходу v mesto ter jih spravila na varno.

Mnogo hušja je bila demonstracija v Celovcu, kjer so taberniki prodrli po Vetrinjski cesti do tiskarne »Carinthia«, kjer izhaja krščanski socialni »Kärntner Tagblatt« in kjer so tudi prostori krščanske socialne stranke. Demonstranti, ki jih je bilo nad sto, so začeli obmetavati poslopje s kamenjem, razbijali so po oknih ter so vrgli tudi bomba na dvorišče tiskarne, kjer je eksplodirala. Policist, ki je stražil vhod v poslopje, je bil od teh surovev napaden s pesmi in s koli. Prestrašeni policist je najprej ustrelil v zrak, toda demonstranti so se navalili nanj, ga podrli na tla, vlekli seboj po cesti ter ga slednjič vrgli čez plot v Rudolfov ulici. Težko poškodovani stražnik se je kljub prizadetim poškodbam še dvignil in ustrelil za tolovce. Dva od demonstrantov sta padla smrtno zadeta, tretji je bil težje ranjen. Nato je prišla policija na pomoč, ter veliko število demonstrantov aretirala in pozaprla.

Izgredi na madžarski meji

Dunaj, 11. jan. d. V več delavskih taboriških je prišlo sredi do težkih vstaj narodno-socialističnih pristajev. V delavskem taborišču Siren na Gradiščanskem je 144 delavcev zapustilo taborišče pod vodstvom ravnatelja taborišča, ki so nato demonstrirali. Prekorajili so madžarsko mejo, kjer so jih madžarske obmejne straže prijele. Na Dunaju so se zbrali delavci iz taborišča Lobau in hoteli po mestu demonstrirati z žabicami. Na mestni dunajski meji pa jih je že čakala policija in 250 demonstrantov aretirala.

Vešala

Danes ob pol 10 dopoldne se je nadaljevala v Gradcu razprava pred prekim sodom proti Petru Straussu. Ko so bile zaslišane priče in ko so zagovorniki nehal govoriti, je senat ob 10 izrekel obsodo, s katero se Peter Strauss obsoja na smrt na vešalih. Po zakonu se ima ta kazen izvršiti že v roku dveh ur, če ne pride do tega časa pomilostitev. Zagovornik je takoj poslal prošnjo na predsednika Miklasa, da pomilosti Straussa.

Reforma sodišč

Dunaj, 11. jan. Današnja »Reichspost« piše v svojem uvodniku, da namerava avstrijska vlada uvesti posebno sodišče, sestavljeno bodisi iz sodnijskih kolegijs bodisi iz sodnikov poedincev, ki bodo razsojale o političnih delikatih po tako imenovanem skrajšanem postopku. Uradna »Reichspost« v omenjenem uvodniku kritikuje sistem potnih in mešanih sodišč kakršna so danes v Avstriji, ter napoveduje velike reforme v avstr. pravosodju.

nastni francoske politike. Ko so ga prosili, da se izjavi določneje, je Garat končno izjavil, da je lista oseb, s katero je bil Stavinski v najboljših zvezah, sedanjí pariski politični prefekt Chiappe. Ta izjava je danes izzvala v vsem Parizu silno razburjenje. Dopolaj so namreč samo nekateri listi pisali, da je tudi policijski prefekt Chiappe rpeten v bogovski škandal. Po tej Garatovi izjavi pa sedaj levičarski poslanci zahtevajo, da mora Chiappe takoj podati demisijsko na svoje mesto. Do tega bo gotovo prišlo, ker je Chiappe silno nepriljubljen pri socialistih. Socialisti bodo postavili potem vprašanje zaupnice vladi, ako takoj ne odpušči Chiappea. Današnja seja v francoskem parlamentu bo ena najburnejših, kar jih je doživela francoska parlamentarna zgodovina po svetovni vojni. Vloženih je doslej 12 interpelacij. Usoda vlade je odvisna od izjave, ki jo bo podal Chautemps in v kateri bo razložil, kako bo vlada izvedla akcijo proti krivicem.

Balkanski pakt in Italija

Verjeten - neverjeten - verjeten

Pariz, 11. jan. b. Po informacijah agencije Havas je sedaj Italija zavzela sledeče stališče napram Balkanu:

1. Italija smatra, da je sklenitev balkanskega pakta sicer mogoča, toda neverjetna. Zaradi tega ne bo ničesar storila proti sklenitvi takega pakta, pa tudi sodelovala ne bo v akciji za sklenitev.

2. Možni in verjetni sta tudi sledeči kombinaciji: izolirano zbližanje Jugoslavije in Bolgarije ali pa širši sporazum, v katerem bo razen Bolgarije in Jugoslavije zastopana tudi Turčija, Grčija in Romunija. Ta druga kombinacija se smatra za ugodnejšo kakor prva. Italija torej smatra pakt petih balkanskih držav za bolj verjeten, kakor pa ožji pakt med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Sofija, 11. jan. m. Predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Mušanov je v izjavi, ki jo je dal časnikarjem z ozirom na izjavo grškega zunanjega ministra Maksimosa, med drugim dejal: »Ideja o balkanskem paktu je že stara stvar. Bolgarija se je v tem vprašanju že izjavila in se njena politika, ki ima za cilj sporazum z vsemi sosedmi, ne bo menjala. Zaradi tega je tudi izključeno, da bi nas, ki želimo mir in sporazum, mogel kdo napasti.

Mariborski občinski svet

Doprinos občinskih davščin katastrofalno pada

Burna proračunska seja

Maribor, 11. jan.

Pred otvoritvijo današnje proračunske seje je podal mestni načelnik dr. Lipold kratko poročilo o stanju pomožne akcije in o programu, ki se je sklenil na zadnji seji širšega odbora. O tem smo svojočasno že poročali. Nato je vložil občinski svetnik Oslak interpelacijo na župana, da poroča o rezultatu preiskave v mestnem električnem podjetju na podlagi zadnjih interpelacij obč. sv. Tumpeja. Župan je odgovoril, da bo podal podrobno poročilo prihodnje.

Po otvoritvi seje se je župan dr. Lipold spomnil umrlega načelnika mestnega gradbenega urada, magistratnega nadsvetnika inž. Albina Cerneta ter omenil njegove velike zasluge in delo v teku zadnjih desetih let, ko je služboval pri mestni občini.

Proračunsko poročilo

Poročilo o proračunu je podal denarni gospodar mestne občine svetnik Sabothy. Proračun izkazuje 23.703.491 Din dohodkov in isto toliko izdatkov. Vidiki, pod katerimi se je proračun izdeloval, so bili posebno gospodarskega značaja. Mariborsko gospodarstvo ne prenese niti novih davkov niti novih davcev. Zato je bil glavni princip, da so se najprej ugotovili dohodki in na tej podlagi se je prešlo na izdatke. Dohodkov ni mogoče spreminjati, pri izdatkih pa je bil merodajen princip, da se ne sme okrniti socialnih davcev, ampak se jih mora še celo nekoliko zvišati. Zato pa so se izdatki pod drugimi postavkami nekoliko znižali. Davkov ni bilo mogoče znižati, ker so potrebe občine prevelike. V primeri z lanskim letom so izdatki za malenkost znižani. V l. 1933. določen davčni efekt je v splošnem dosežen, pri nekaterih postavkah celo presežen. Največje spremembe je prinesel v izdatke nakup mariborskega gradu. Druga sprememba v proračunu pod postavko izdatki pa je ureditev milošine, ki se je spravila v pravičen sklad z drugimi dobrodelnimi izdatki. Največjo postavko mestnega proračuna predstavljajo občinski dolgovci, ki so postali zaradi novih posojil, ki jih je občina rabila za nakup gradu in zgradbo delavskega azila, na isti višini kot lani, dasi se je odplačalo na njih 3 milijone dinarjev. Anuitetna služba se je vršila v redu. Maribor je edina občina v državi, ki je svoje obveznosti vsestransko izpolnjevala. Osebnih izdatki, ki tvorijo skoraj 17% proračuna, se ne morejo prav nič spremeniti. Izdatki za ceste in ulice so v istem razmerju kot lani. Nove investicije zaradi pomanjkanja krija niso določene. Pač pa je tukaj priskočila na pomoč pomožna akcija in se bo dalo tako mnogo napraviti. Socialno skrbstvo je nekoliko višje kot lani z ozirom na vedno rastoče tozadevne potrebe. Drugi izdatki so ostali skoraj v istem razmerju kot lani, deloma pa so nekoliko znižani. Med dohodki sta dve novi postavki, in sicer zvišanje tovrstne na uvoz živil od 8 na 100 Din za 100 kg ter takse na tombolo v znesku 1000 Din. Ti dve postavki pa na končni finančni efekt ne bosta imeli nobenega vpliva. Končno je referent predlagal, da se sklene odprodaja hiš v Smetanovi ulici, in je obširno obrazložil ta svoj predlog. Izjavil je, da bi se na ta način mestna občina izognila vedno rastočim izgubam, ki jih ima z doplačevanjem zaradi prentizkih najemnin. Dalje naj sklene občinski svet, da milošine ne smejo znašati več kot 1000 Din mesečno za eno osebo oziroma družino. Referent zaključuje, da je bilo občinsko gospodarstvo v l. 1933. popolnoma rečno in normalno, in na podlagi lanskega gospodarstva se je sestavil tudi letošnji proračun, ki je prav tako rečen in normalen.

Splošna debata

Po izjavi mestnega denarnega gospodarja je otvoril mestni načelnik splošno debato, ki je bila toplot nevarno živahna in deloma tudi zelo ostra. V tej debati so prav posebno prišle do izraza oblike novih grupacij v občinskem svetu.

Prvi je govoril kot predstavnik gospodarskih krogov g. Oset, ki se je zlasti podrobno bavil z občinskimi subvencijami za obrt, trgovino in tujski promet, zlasti pa še za strokovno šolstvo. Ostrje je gajal, da je občina v novem proračunu posvečala premalo pozornosti temu važnemu vprašanju, zlasti pa, da je izdala premajhne zneske za pospeševanje tujkega prometa, ki postaja najvažnejša pridobitna panoga za mariborsko mestno občino. Znesek 10.000 dinarjev, ki ga je dala na razpolago mestna občina, je mnogo prenizek, da bi se v tujko-prometnem pogledu izvršila kakšna velikopotezna dela. Zahteval je tudi, da občina končno zgradi vajeniški dom. Občina polaga tudi premajhno pažnjo podpiranju obrti, zlasti pa poslovnice obrtno-pospeševalnega zavoda. Treba bi bilo, da se ustvari finančna podlaga za samostojni obrtno-pospeševalni zavod v Mariboru.

Nato se je oglasil k besedi občinski svetnik Tumpej. V proračunu podgreša obrazložitev postavke mariborskih mestnih podjetij. Organizacija mestnih podjetij doslej ni prinesla zadovoljivih uspehov. Občinski svet je za to organizacijo votiral svoječasnno 100.000 Din, toda vidnega efekta doslej ni bilo. Mariborska podjetja še vedno niso kos svoji nalogi. Nato je prešel na svoječasnno interpelacijo o poverbah v mestnem električnem podjetju ter skušal obrazložiti svoječasnne trditve v tej zadevi. Nastopil je ostro proti prodaji hiš v Smetanovi ulici, proti nakupu gradu, proti pobiranju kuluka in končno izjavil, da bo glasoval proti proračunu.

Občinski svetnik Valjak je nato govoril v ime nu gostilničarjev ter zahteval, da se ustvari večja zaščita gostilničarskega stanu, ki prispeva skoraj dva milijona Din s plačevanje trošarin za občinsko gospodarstvo. Zahteval je, da se zatira tihotapstvo z vinom in da se znižajo kazni za trošarinske prestopke. Maribor naj se proglasi za letovišče.

nejšo kakor prva. Italija torej smatra pakt petih balkanskih držav za bolj verjeten, kakor pa ožji pakt med Bolgarijo in Jugoslavijo.

Sofija, 11. jan. m. Predsednik bolgarske vlade in zunanji minister Mušanov je v izjavi, ki jo je dal časnikarjem z ozirom na izjavo grškega zunanjega ministra Maksimosa, med drugim dejal: »Ideja o balkanskem paktu je že stara stvar. Bolgarija se je v tem vprašanju že izjavila in se njena politika, ki ima za cilj sporazum z vsemi sosedmi, ne bo menjala. Zaradi tega je tudi izključeno, da bi nas, ki želimo mir in sporazum, mogel kdo napasti.

Dohodki občinskih davščin

Kot zadnji govornik v generalni debati je nastopil občinski svetnik Grčar. Njegova izjava je bila zanimiva zlasti zaradi tega, ker je pojasnil dohodek občinskih davščin, ki so po njegovih trditvah naravnost katastrofalno izpadli. Tako so občinske doklade v preteklem letu vrgle skoraj 1.300.000 Din manj, kakor je bilo določeno. Nadalje so samostojne davščine vrgle 4.000.000 manj, gostiščina, kanalsčina, vodomersčina za 39 odst. manj, doklade na alkoholne pijače pa za 596.000 Din manj, davščine na nezazidane parcele za 608 tisoč Din manj, prirastkarina 500.000 Din manj, kuluk 450.000 Din manj, davščina na vozila 77.000 Din manj in najemnina v mestnih hišah 185.800 Din manj. Vse navedene zneske dolguje mariborsko gospodarstvo še vedno blagajni in se bodo morali izterjati v teku tega leta. Nato se je bavil podrobno s komunalno politiko ter zahteval, da občinsko vodstvo izkazuje občinskemu svetu nekoliko več zaupanja in je zahteval, da mu da več priložnosti za sodelovanje, kakor v preteklem proračunskem letu. Je cela vrsta važnih komunalnih vprašanj, o katerih občinski svet dobesedno ni bil poučen, ki pa zahtevajo nujnega razčiščenja.

Generalno debato je zaključil s svojimi izjavami gospodar Sabothy, ki je podal poasnito na izvajanja predgovornikov. Tako je glede trditve občinskega svetnika Tumpeja o poverbah v mestnem električnem podjetju izjavil, da faktično teh poverbah ni bilo, temveč je bilo samo nekaj zneskov inkasiranih z zamudnim terminom. Izvršila se je stroga preiskava, pri kateri pa se ni niti našlo, da bi se električni tok zaračunaval nepravilno, in se tudi ni moglo ugotoviti kakega slučajnega manipulacije s hranilnimi knjižicami. Na izvajanja občinskega svetnika Grčarja o manjših občinskih dohodkih je izjavil, da njegove trditve ne odgovarjajo povsem realnemu stanju. Mnogi izpadki občinskih davščina datirajo že iz l. 1932, 1931 in celo iz l. 1930 in se naknadno izterjajo, v slučaju pa, kjer jih ni bilo mogoče izterjati, se pa prenašajo na naslednje letne zaključke, tako da se jih vodi v evidenci.

Po zaključku splošne debate je bilo glasovanje o proračunu, ki je bil sprejet s 23 proti 1 glas.

Ob času poročila se vrši podrobna debata o posameznih proračunskih postavkah.

★

»Slovenec« v Bolgariji

Sofija, 11. jan. m. »La Bulgarije« v celoti ponatiskuje izjavo, ki jo je dal »Slovenec« za novoletno število bolgarski poslanik na jugoslovanskem dvoru dr. Georgije Kjosćevanov.

Osebnosti

Belgrad, 11. jan. m. Odlikovani so z redom Belega orla 5. stopnje: dr. Luka Kravina v pravosodnem ministru.

Z redom jugoslovanske krone 3. stopnje: Ivan Vrančič, predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Alojz Gradnik, podpredsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Ferdo Premj, predsednik upravnega sodišča v Celju.

Z redom jugoslovanske krone 4. stopnje: dr. Vilko Kozina, državni pravnik v Ogulinu, Jakob Antloga, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, dr. Franjo Jankovič, zdravnik kaznilnice v Mariboru.

Z redom jugoslovanske krone 5. stopnje: Vinko Strukeš, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, sedaj v pravosodnem ministru, Franjo Jakopič, starišina okrajnega sodišča v Mostarju, dr. Franjo Farkaš, sodnik okrožnega sodišča v Celju.

Z redom se. Save 3. stopnje: Anton Nagode, sodnik Stola sedmorice, oddelke b v Zagrebu, Peter Keršič, predsednik okrožnega sodišča v Ljubljani, dr. Fran Vidovič, predsednik okrožnega sodišča v Celju, dr. Erik Eberle, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Rudolf Sajovic, sodnik apelacijskega sodišča v Ljubljani.

Z redom se. Save 4. stopnje: dr. Maks Juvane, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani, dr. Stanko Strukeš, sodnik istega sodišča v Ljubljani, dr. Julij Fellacher, namestnik državnega pravdnika v Ljubljani, dr. Hinko Lučnovič, namestnik državnega pravdnika v Ljubljani, dr. Albin Juhari, namestnik državnega pravdnika v Celju.

Z redom se. Save 5. stopnje: Joško Ciherte, višji kmetijski oficijal apelacijskega sodišča v Ljubljani, dr. Stojan Bajič, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani, Vladimir Dekleva, računovodja apelacijskega sodišča v Ljubljani, Janko Spreizer, računovodja apelacijskega sodišča v Ljubljani, Franc Polboj, vodja zemljiške knjige pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Jože Rajner, višji pisarniški glavar pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Julij Maršič, vodja zemljiške knjige pri okrajnem sodišču v Ljubljani, Martin Gasper, višji pisarniški glavar pri okrajnem sodišču v Mariboru, Henrik Toplak, višji pisarniški glavar pri okrajnem sodišču v Celju, Josip Meze, vodja zemljiške knjige pri okrajnem sodišču v Zemunu, Bernard Nikulietič, vodja zemljiške knjige pri okrajnem sodišču v Celju, Josip Soban, višji pisarniški glavar pri okrajnem sodišču v Novem mestu.

★

Iz Newyorka poročajo, da je Tilden premagal Vinasa s 8:6, 6:0, 4:3 in 6:2. Tekmi je prisostvovalo 20.000 ljudi.

Znani angleški pisatelj Wells je imel včeraj v angleškem radiu predavanje, v katerem je silno napadel Zvezo narodov. Wells pravi, da je ta ustanova popolnoma zgrešila svoj cilj.

»Morning Post« prinaša danes zanimiv članek o razmahu fašizma v Franciji. List podarja, da pred enim letom nihče ne bi mogel verjeti, da bo fašizem kdaj v Franciji postal aktualen. Demokraciji so tudi v Franciji najbrž že šteti dnevi.

Po smrti Stavinskega

Korupcijski plaz dere naprej

Pranje umazanega perila v levičarskem kartelu

Pariz, 11. jan. e. Izvršni odbor radikalne socialistične stranke je imel sredi seje, na kateri se je bavil s finančno afero Stavinskega, v katero je zapleteno več radikalnih socialističnih poslancev. Predsednik Herriot je zahteval, da morajo biti vsi krivci izključeni iz stranke. Nujno je, da se izvede radikalno čiščenje v stranki. Bivši minister Dalimier in bivši predsednik poslanskega kluba radikalno-socialistične stranke Dalimier je predložil izvršnemu odboru dokumente, s katerimi je hotel dokazati svojo nedolžnost. Resolucija, ki je bila sprejeta, zahteva, da vlada najostreje postopa proti vsem krivcem.

Včeraj je bila konfrontacija med poslancem in najjanskim županom Garatom, ki je že od prvega dne afeje v zaporn, in ravnateljem Stavinskega banke v Bayonneu Tissierom. Ta konfrontacija je prinesla veliko senzacijo, Garat je izjavil, da je imel Stavinski zelo odlične zveze z vodilnimi oseb-

Anton Hribar - sedemdesetletnik

Tiho kakor sneg so zapadla leta našega včasih tako glasnega pevca, da komaj vemo, da še živi. Mera mu je danes pokazala že 70. V poletni prijetnem zatišju na Zalem logu nad Železniki župnišče že 20 let in glava se mu je pobelila, da je častljiv kakor oči pri svoji čredi. Kdor pa bi ga sodil po njegovi vzravnani postavi, brhki hoji in duševni živahnosti, bi mu jih prisodil komaj 40, toliko sile in svežosti je v njem.

»Ampak izmed vseh najrajši imamo Toneta Hribarja. Zvečer, kadar smo vsi zbrani okrog velikanske okrogle mize v sredi sobe in svetilka gori nad njo, pa če so vrata v prefektovo sobo zaprta, tedaj ima Hribar besedo. Joj, koliko ve pripovedovati! O mórâh prve, druge, tretje vrste, o čarovnicah, o netku, o mrličih, ki se na svet vračajo, o peklensku, o Kurentu... brez konca in kraja. Doma je iz krške župnije na Dolenskem, torej iz iste župnije, kakor je bil Josip Jurčič; pravi, da pozna Jurčičevega Krjavlja, ki da še živi in je res tak junak; pravi, da je o mórâh, čarovnicah i. dr. pripovedoval stari oče, ki je z bistrim očesom takoj spoznal čarovnico med ženskami v cerkvi ob nedeljah... Pa tudi pesmice zлага ta Hribar; časih, kadar sedimo vsak pri svojem pultu, opazujemo, kako si natiham z nogo takt bije — takrat vem, da meri stopice in verze.«

Tako nam popisuje njegov sošolec dr. Debevec našega jubilarja v »Vzorih in bojih«. Pa je še danes vse to res, ne le o takratnem A. Hribarju, ampak tudi o današnjem v veliki meri. Kdo zna prijetneje zabavati družbo, kdo več povedati ko A. Hribar? V njegovi družbi ne zmanjka besede, ne smeja, ne dobre volje, zakaj g. Anton je mož, ki si nikoli ni obračal življenja v grenkobo, marveč je bil vedno dovolj preprost in skromen, pa tudi dovolj močan in samostojen, da si je vedno s smehom ogledoval življenjsko komedijo. Koliko ljudi ga prav zaradi te življenjske vedrosti obiskuje, da se nalezajo pri njem optimizma, te predke in predragocene soli našega življenja. To store toliko raiši, če spozna njegovo čudovito slovansko gostoljubnost, ki ji ne stavi meja niti lastno pomanjkanje.

Pa danes ne pripoveduje več o mórâh in podobnih romantičnih snoveh, ki so ga tedaj zanimali kot pripovednega pesnika, danes govori največ iz bogate zakladnice tega, kar je sam doživel. Saj je pa tudi tega toliko, da mu ne zmanjka zlepa, a zanimivo ni nič manj kakor zgodbe o čarovnicah. Če ti začne drobiti zgodbe o vojni, kako so mu v župniji kopali strelne järke, kako je branil ljudi pred nemškim nasiljem in bil pri tem kar mimo-grede obojen na smrt, a ga je le srečen slučaj rešil, kakšne sile ujetnikov so se z italijanskega bojišča valile skozi njegovo vas in mu kakor kobalice snedle vso jesensko kuhno po njivah itd. itd., kako so se pojavili po prevratu Italijani v župniji in je on ustavil njih prodiranje po Selški dolini, kako je vzdrževal zveze s Sorico, ki so jo bili za več mesecev zasedli Italijani, pa so ga pri tem ujeli in odvedli v zapor, kako je moral prevzeti v oskrbo zapuščenega Davčô, ki jo je italijanska meja odrezala od matere župnije v Novakih, in je hodil tja nekaj let masevat in učil sleherni teden kot šestdesetleten junak in dogradil Davčarjem lepo novo župnišče s prostorom za zasilno šolo, da so lahko proslili in upali svojega gospoda in še in še — se boš čudil njegovi spretini besedi in bogastvu njegovih doživetij. Kdor bi vse to hotel prav oceniti, bo moral priznati, da je v resnici veliko, veliko dobrega storil svojim župljanom, da upravičeno gledajo v njem dobrega prijatelja in očeta, ki ga imajo zares radi.

Prav rad pa pove tudi marsikaj zanimivega iz tiste dobe, ko je še pel, ko je bil glavni pesnik

Doma in sveta pod urednikom dr. Fr. Lampetom. Saj nam je v tistih časih poklonil dva zvezka »Pevčevic milemu narodu«. Rad nam pove, kako rodoljubno pridno so se tedaj trudili okrog začetenega lista in ga zalagali s pesmimi in spisi. Kaj naj rečemo o g. Antonu kot pesniku? Da je v njem neka pripovedna sila, o tem ni dvoma, o tem dvomi še mnogo manj tisti, ki ga je slišal, ko tisti, ki ga je le bral. Brez dvoma je tudi res, da čudovito lahko oblikuje — in prav to mu je postalo usodno. Kar Hribarju kot pesniku manjka, je tista silnost doživljanja in sicer miselnega in čustvenega, ki pravemu pesniku razkolje svet v dva nepomirljiva pola, naj se potem imenujeta po Prešernovo »pekel in nebo« ali kakorkoli že. Iz te doživljajske silnosti se pesniku porajajo občutja in problemi, ki jih oživlja v svojih umetninah. Hribarjeva poezija pa pomenja lahko toliko verifikacijo zgodbe, ki pa jo je premalo prebolel, da bi nosila v sebi moč resnične umetnine. Njegova poezija je ugajala in še ugaja kot lahko zabavno berilo, je po svojem prijetnem, na narodno pesem spominjajočem pripovedovanju obstala, dokler se ni pojavila tudi pri nas moderna poezija, ki so zahtevali od nje, da rešuje važna osebnostna, čustvena in miselna in življenjska vprašanja. Kako močna ritmična narava pa je Hribar, nam dokazuje dejstvo, da je njegov pouk svetopisemskih zgodb za otroke ves v verzih in včasih ob spremljavi harmonija; tako si otroci v verzih in pesmi osvajaajo snov. To nas spominja na srednji vek, ko ljudje še niso brali knjig in so si v pesmih sporočali važne zgodovinske dogodke, ker so jih tako laže obdržali. In prav tak zares ljudski pesnik je Hribar, pesnik, ki si nikoli ni domišljal, da bo s svojo umetnostjo reformiral pesništvo, da bi pesnil z ambicijo velikega umetnika; pesnik je v slogu svoje družabne narave, svoje dobrodušnosti, ki se daje družbi v zabavo in rahlo poučevanje, ki ji prija, da more komu osladiti grenko uro, da lahko pokramlja s kom. Ne kot človek in ne kot pesnik ni slišal Hribar nikoli proč od preprostega človeka, nasprotno: ubranil se je mestu in službam v njem, ker je izvrstno poznal svojo naravo, ki ji je mesto samo med kmetskimi ljudstvom, ki je iz njega izšel. Ko bi bil kdo znal to življenjsko moč, to pesniško spretnost cepiti na življenjsko globino, bi morda dobili v njem silnega pesnika — če bi ne bil ubil v njem pristnost in plemenitost preprostega človeka.

Ob 70 letnici mu želimo še dolgo krepkega zdravlja, še veliko optimizma, da bi nas bogatil in oplajal z njim, ko smo tako silno potrebni te pristne dobrote in pravega nepolvorjenega smeja!

ALGOCRATINE

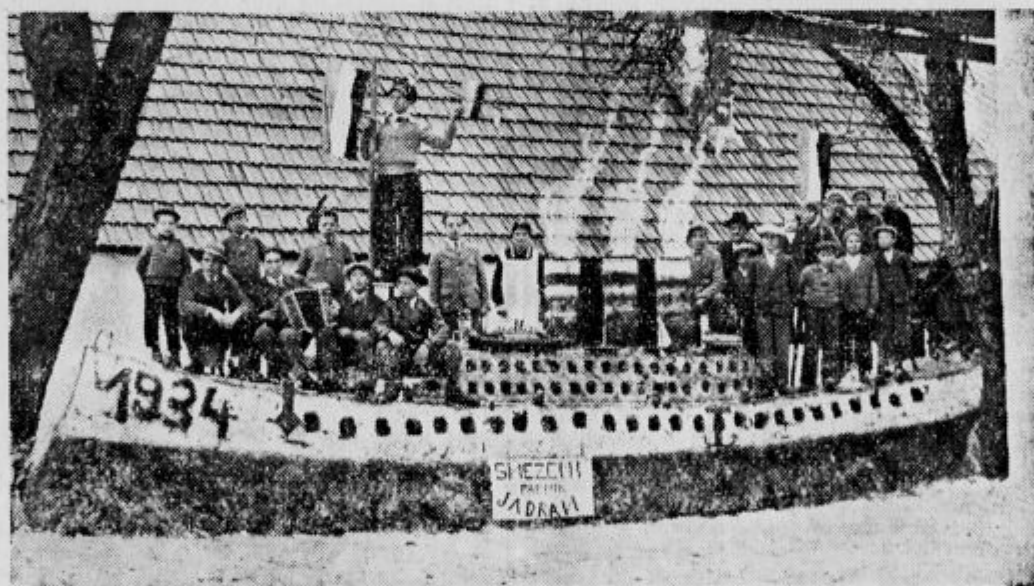
deluje hitro pri vseh vrstah bolezn. migren. neuralgij. živčnih boleznih in menstrualnih težkočah

Dobi se v vseh lekarnah

Proizvaja E. LANCOSM, PARIS.

Ogl. reg. pod br. 19876 od 30. X. 1933.

Parnik v Spodnji Hrušici

V Spodnji Hrušici, občina Dobrunje pod Ljubljano imajo lep parnik. Da je lep in velik in pripravljen, to lahko vidite že s tele podobne. Lahko pa stopite tudi v Spodnjo Hrušico k mizarškemu mojstru g. Josipu Hočevarju, pa vam ga bo pokazal. Parnik je 11 metrov dolg, 3 metre visok in ima prostora za 6 moških posadke. Torej kar čedna ladja. In domače delo! Napravila sta ga v treh dneh dva mlada fantja čisto sama: 17 letni Hoče-

o svoji domači hiši v Bedburgu pri Kölnu — je imel čudovito mnogo smisla za težnje učiteljskega stanu ter se je prav zaradi tega posvetil poučevanju naroda, a mu je bilo pre-malo samo to, kar bi mogel storiti le kot duhovnik in je zato po enajstih letih rektorata na dekliški šoli v Eupenu sledil klicu svojega mentorja Franca Hitzjeja k delu za narod v centralo katoliške prosvetne zveze v M. Gladbachu.

Dvajset let intenzivnega zbujačnega in obnavljajočega dela pri voditeljih raznih stanov v mestu in na deželi je pomaknilo moža v prvo vrsto priznanih ljudskih prosvetnih delavcev Nemčije. Ob priliki tisočletnice obrenskih dežel ga je počastila univerza v Bonnu z dr. h. c.

Poleg nepregledne in silno plodovite dejavnosti v predavanjih, tečajih, konferencah, delovnih skupinah, ki so ponesle njegove ideje k ljudem raznih konfesij in narodnosti čez nemške meje, sega njegov vpliv v globino in širino zlasti z njegovimi bogatimi spisi. Skrivnost njegove osebnosti in dalekosežnega pomena njegovih spisov prav dobro izraža Carlyle z besedami: »Največja stvar, ki jo more človekova duša napraviti, je, da vidi nekaj in tisto, kar je videla, na preprost način izrazi. Javno videti, je pesniška umetnost, prerokba, religija, vse ob enem.« Resnično, besede, ki jih je Heinen tolikokrat rabil, so najprimernejše zanj.

Dočim so široke plasti nemškega ljudstva zapadle materializmu, sebičnosti, uživanju, je Heinen v vsej tišini svojega duhovniškega življenja zasejal seme v svojih knjigah, ki bodo v blagoslov še poznim rodovom. Njegova iz-

Divjanje Plive pri bosanskem Jaicu

Mesto Jaice v Bosni je že dober teden v razburjenju, ki ga je povzročilo naglo naraščanje reke Plive. Najprej je Pliva poplavlila bližnje nasice Jetero, potem pa predmestje Pijavice ter tako povzročila ogromno škodo.

Voda je tako narasla, da je podrila in odnesla trdno zidano zgradbo mestne kmetice. Podrti so vsi nasipi v strugi, dno samo pa je voda globoko podrovala. Reka je popolnoma premenila svoj tok ter je pričela rušiti desni breg Ogrožena je mestna cesta do Pijavice in lepi društveni dom ob tej cesti. Od železniškega mosta pa do cestnega mesta je reka napravila več novih stajov. Naenkrat je postala Pliva, v katere regulacijo je bilo vložnih že mnogo dinarjev, najbolj važno vprašanje mesta Jaica, zakaj reko bo treba vnovič regulirati.

Največjo skrb pa povzroča veliki železniški most, ki je zgrajen ob vходу v mesto, v predmestju Pijavice. To je eden najlepših in največjih mostov v Bosni. S stalnim butanjem v desni breg

je Pliva začela izpodkopavati desni opornik težkega mostu. Posebna železniška komisija, ki je hitro prišla iz Sarajeva, je ugotovila, da grozi mestu prav resna nevarnost. Železniško ravnanje je že začelo z deli, da obvaruje most.

Ker je Pliva premenjala tek, so ostali vsi mestni mlini brez vode. Ker nikakor ne kaže, da bi se reka vrnila v svojo prejšnjo strugo, bo tako trpelo kakšnih dvajset mestnih mlinarjev znatno škodo. Reka Pliva pa grozi tudi vsjemu krasnemu slapu, ki je znan po vsej državi.

Voda je namreč pričela naglo glodati mehko steno slapa in ljudje pričakujejo, da bo v najkrajšem času stena pregledana ter bo izgubilo sedlo, čez katero pada reka v slapu, globokem 30 metrov. Jaicani se tega zelo boje, ker bi bil s tem uničen »biser kraljevskega mesta« (Jaice je bilo prestolnica bosanskih kraljev), zaradi katerega je to mesto najbolj priljubljen turistični kraj vse Bosne.

Smrti padec z lestve

Zena se ubila na isti lestvi kakor rajni mož

Dolenja vas, 10. januarja.

Smrtna nesreča se je zgodila včeraj popoldne. Gospodinja M. Klun iz Dolenje vasi 15 je šla na avtobus po seno za konja. Na vrhu lestve je naenkrat omahnila in padla tako nesrečno na glavo, da je pol ure po nesreči umrla. Pokojna je bila ugledna gospodinja, vzorna verna mati, odbornica

Odbor za proslavo Bezenškove 80 letnice

Dne 1. novembra 1933 se je ustanovil v Ljubljani odbor za proslavo 80 letnice profesorja Antona Bezenškega. Predsednik tega odbora je g. Fran Novak, gimnazijski ravnatelj v poklju. nestor slovenskih stenografov v Ljubljani. Častni podpredsednik je g. Teodor Goluboff, ravnatelj stenografskega instituta v Sofiji, podpredsednik g. Ant. Rud. Legat, ravnatelj privatne trgovske šole v Mariboru, častni podpredsednik g. Slavo Dragič, profesor v poklju in urednik »Stenografa« v Zagrebu, blaginjak g. Dominik Bezenšek, prokurist, Ljubljana, Zeljarska ulica 6, tajnik g. Alojzij Bolhar, gimnazijski profesor v Celju; odborniki gg.: dr. Blaž Svetel, profesor trgovske akademije v Ljubljani, Josip Fistravec, profesor v p. Maribor, Ignac Reich, šolski upravitelj, Frankolovo pri Celju, Václav Čeh, župnik, Frankolovo pri Celju, Filip Šnabl, trgovec, Frankolovo pri Celju. Častna odbornika gg.: dr. Josip Šilović, univerzitetni profesor, bivši hrvaški ban in sedanji senator, ter Ivan Jamnicky, profesor in predsednik Hrvatskega stenografskega društva, oba v Zagrebu.

Odbor ima nalogo izdati spominsko knjigo za pokojnega profesorja Antona Bezenškega in prirediti ob 80 letnici dostojno proslavo. Odkrita bo tudi spominska plošča na njegovi rojstni hiši v Bukovju pri Celju. Spominska plošča bo narejena iz pohorskega granita z zlatim napisom. Spominska

knjiga, ki bo v obliki monumentalne monografije ter bo delala čast ne samo slovenskim, ampak tudi vsem južnoslovenskim stenografom in kulturnim delavcem, bo obsegala okoli sto strani oktavnega formata s ca. 20 slikami na finem umetniškem papirju. Na koncu knjige bo pridejan seznam vseh Bezenškovih del ter popoln življenjski opis, ki bo zanimal ne samo stenografe, ampak tudi literate in kulturne zgodovinarje sploh. Odbor je začel organizirati akcijo prostovoljnih prispevkov in je prav te dni razposlal okrožnice s prošnjo za gmo-lno podporo.

Za proslavo se zanimlje tudi inozemstvo, zlasti bolgarski stenografi, katerim je bil Bezenšek oče stenografije in mojster, pa tudi nemški stenografi, s katerimi je imel Bezenšek tesne in najboljše zveze, se zanimajo in se bodo udeležili proslave.

Pravd vedno več

Ptuj, 11. januarja.

Kakor je posneti iz statistike, so pravde pri okrajnem sodišču v Ptuj v zadnjih letih silno narasle. To naraščanje je opazili tudi v letu 1933 in to kljub zakonu o zaščiti kmetov. Precejšen naraščaj poslov je pri prislilnih izvršbah, malotnih zadevah ter plačilnih nalogih. Vzrok, da se je delokrog spornih zadev po novem postopku znatno povečal, je predvsem ta, ker spadajo sedaj sporne zadeve do 12.500 Din. pred okrajno sodišče, a so prej spadale le do 6.250 Din. Iz letnega pregleda se vidi, da so tako sodniki, kakor ostalo pisarniško osebje trajno preobremenjeni, ker je stalež osovja že leta in leta isti.

Civilnih pravnih je bilo lani 2883 (v oklepaju podatki za 1932 2916); opominjalnih tožb 1286 (1128); prislilnih izvršb 5199 (5232); varstvene in skrbne stvari 8167 (6197); preključno postopanje 13 (28); stvari pravne pomoči 33 (366); odpovedi zakupnih stvari 51 (24); obči vpisnik 586 (420); overitev podpisov 667 (908); zemljkennjižne zadeve 3710 (4373); izpiski iz zemljiških knjig 784 (760); stvari sodne uprave 414 (482); številke denarne knjige 3460 (4414); plačilni nalogi 4237 (1919); kazenskih prestopkov 1427 (1573); pravna pomoč 462 (451); število poizvedb v kazenskih zadevah 426 (415); število prestopkov mlajših mladoletnikov 36 (27).

V temni noči našel grob v Paki

Smartno ob Paki, 9. januarja.

V nedeljo popoldne je opazovalo mnogo ljudi iz Smartnega in okolice kraj, kjer je bil ubit Martin Meh. Med njimi je bil tudi posestnik Klančnik, po domače Penšek iz Skornega. Proti svoji navadi je zvečer zavil v gostilno v Gorenju in se vračal v temni noči po samotni poti domov. Pod težkim vtisom uboja v domačem kraju ter v temni noči je našel in se naenkrat znašel v mrzlem objemu Pake. Nesrečnež je zamaš iskal pomoči. Puhil je po obrežju travo, klical ter vpil, dokler ga ni Paka docela zagrnila in ga končno mrtvega naplavlila na produ.

Rajni Penšek je bil povsod spoštovan, pošten in varčen mož ter skrben družinski oče, ki zapuščajo ženo in šest neprekrljenih otrok. Tukajšnje ljudstvo je zaradi dveh žalostnih slučajev smrti močno razburjeno. Penškovo truplo bo pokopano na pokopališču v Gorenjem.

Anton Heinen

Dovolite mi malo prostora v Vašem cenjenem listu, da se s temi vrsticami hvaležno oddolžim spominu svojega učitelja, ki se mu imam zahvaliti za vse, kar me komikortoliko usposablja za delo med narodom.

Cela vrsta naših prosvetnih delavcev je sedela v njegovih predavanjih, poslušala njegove duhovite zamisli, kadar je bilo treba v težju kmetskimi fantom kaj prav temeljito obrazložiti, pa je nehoti in nevede prešla z njim v razgovor, ki ni bil samo vprašanje in odgovor. Premnogih se bodo spomnili najbrž že osivelega duhovnika, nekoliko upognjenega, lepe glave (Goethejev profil!), s tistim mehkim kašljem nadušljivcev, ki tako pogosto postane dušljiv, da si moraš, hočeš nočeš, zastreti usta z robcem (kako veliki in raznobarni so bili Heinenovi robci!), zelo ljubeznivega, vedno dobrovoljnega, nikoli užaljenega, na vsakršno vprašanje z odgovorom pripravljene, skrajno preprostega resničnega inteligenta iz kmetske hiše. Vsako leto v zimskih mesecih so se zbirali okoli njega kmetski fantje, njegovi ljubljenci, zreli možje, tudi žene in celo dekleta ne samo iz Nemčije in Avstrije, ampak tudi iz Francije, Belgije, Holandske, ki so same toliko storile za izobrazbo kmeta in delavca; nič čudnega, če ga je odkril tudi nekdo izmed naših, da smo se potem po letih razvrstili tudi drugi, hoteč osebno dobiti pritrldila vsemu onemu, kar so nam dale njegove knjige.

Sam učiteljski sin — koliko nam je pravil

ključna umetnost je, da se zna tako popolnoma živeti v oni krog ljudi, ki mu govori, kakor da je eden izmed njih. Kar pa je v njegovih spisih, da tako močno zajamejo čitatelja, pa je ona, sebe pozabljajoča ljubezen človekoljuba, ki ne pokaže samo temin življenja, ampak tudi svetlo stran in ne miruje prej, da vse zadrževane, ponižane in razžaljene dvigne na višino življenja.

Njegove spise delijo v religiozne, v one za nego družinskega življenja, za vzgojo in izobrazbo ter državljanske in socialne vsebine.

Religiozni spisi, n. pr. »Vrednota vere« (za dekleta), »Živeti s Cerkvijo« (za žensko mladino), »Kristusova pridiga na gorici, ki jo govori Kristus možu 20. stoletja«, »Naše apologetske naloge«, »Bog in človek«, »Vrednote katoliških dogem« itd.

Spisi za nego družinskega življenja: »Družina«, »Življenjsko ogledalo« (vzgojni članki v »Domoljubu« v letih 1929—1932), »Kako mati oživlja dom«, »Materina bolest in radost«, »Materinstvo, poklic in življenjska vsebina žene« itd. (Te tri zadnje so prišle k našim ženam po radiu 1930/31.)

Za vzgojo in izobrazbo: »Smisel in smoter vzgoje in izobrazbe«, beseda vzgojiteljem; »Citlji in pota ljudske izobrazbe«, »Nepolitične opazke k šolskemu vprašanju«, »Pisma podeželskemu učitelju« (v prilozi »Slov. Učitelja«), »Večerne ure«, razgovori z mladimi državljani v dveh delih; »Lebensführung«, dekliška samovzgoja; »Mladi kmet, vstanite!«, »O vsakdanjih rečeh«, »Ob večnih virih«, »Faust« itd.

Državljanске in socialne vsebine: »Kako pridemo do ljudske skupnosti«, »Kako si vzgojimo rod voditeljev«, »Kaj je kristianu drža-

va«, »Izvor in razvoj države«, »Miglaji za državljansko vzgojo«, »Skrb za mladino organski člen skrbi za narode«, »Kako ohranimo samobitnost kmetskega stanu«, »Mamonizem in kako ga premagamo«, »Razlika stanov«, »Socializem, solidarizem«, itd. Vse te knjige in brošure so izšle v založništvu Volks-Vereins-Verlag (VVV); zadnja njegova dela pa že v drugih založbah.

V letu 1932 je Heinen odšel z dolgoletnega svojega torišča in je postal podeželski župnik v mali vasi na spodnjem Renu. Za leto 1934 se je pripravil sestanek vseh njegovih učencev njegovem malem župnišču, a ga je Bog prej odpoklical...

Zgodovinski 6. januar 1929 me je zalotil pri njegovih predavanjih v Paderbunu. »Dobro jutro, Jugoslavlani, ali že veste najnovejšo? Nimate več ustave, ne parlamenta, kralj Aleksander hoče razvozlati gordijski vozlož; kaj pravite k temu?« — »Nič hudega se ne more zgoditi, saj je naše krvi in zato mu zaupamo.« — »Ali slišite, Nemci? Vi pa ne zaupate nikomur in obnagate vsakogar. Tako mal narod, ki je preстал toliko hudega, pa z vsem zaupanjem pričakuje srečne bodočnosti...« S tem razgovorom se je pričelo 7. januarja 1929 državnoznanstvo v Heinenovem tečaju in razveslili smo zemljevid Srednje in Vzhodne Evrope ter smo vanj začrtali meje Jugoslavije...

Univerzalni Heinen, Nemec, a nikoli šovinist, je govoril polno uro o ponižanih in razžaljenih narodih, ki morajo priti do svojih pravic...

To pa je bilo po petih letih po tem dogodku Heinenova zadnja pravica, da je odšel po plačilo k Bogu. A. L.

Liublanske vesti:

Proti ukinitvi bakteriološkega zavoda

Izjava ravnatelja dr. Lea Hribarja

Ljubljana, 11. januarja.

Poročali smo, da je državni veterinarsko-bakteriološki zavod v Ljubljani v resni krizi, ker je v nevarnosti, da izgubi svoje dosedanje prostore. Mestna občina je namreč odpovedala zavodu njegove dosedanje prostore v šentpeterski vojašnici. Naprosili smo šefa zavoda dr. Lea Hribarja, kaj nam da o tej zadevi primerno izjavo. Gosp. šef dr. Lea Hribar nam je dejal:

»Križa zavoda, ki sedaj nastopa, je že latentna od dne, odkar je prejšnji upravnik podpisal pogodbo, da se zavod takoj izseli, kakor hitro bi oblast to zahtevala. Zato bi morala imeti uprava takrat dolžnost, da se pobriže za nove prostore ali pa da ta provizorijski spremeni v definitivnost, na ta način, da napravi pogodbo s sedanjim lastnikom. S tem bi bil obstanek zavoda zagotovljen vsaj za 10 let. Uprava je bila to tembolj dolžna, ker je investiran v zavodske adaptacije kapital 100.000 Din, ker so bili prostori zavodu pač primerno preurejeni. Če je to uprava poskušala, pa ji ni uspelo, bi mogla v teku 6 let za najemnine, ki je bila v začetku zelo visoka, namreč 100.000 Din, pozneje pa zmanjšana na 50.000 Din, najti primerno zgradbo za bakteriološki zavod in skleniti z najemodajalcem dolgotrajno pogodbo. To znižanje najemnine od 100.000 na 50.000 Din in pozneje na 36.000 Din, je nastalo zato, ker zavod ni plačeval nobene najemnine, dokler je bila nekdanja šentpeterska vojašnica državna lastnina. To je bil najbrž tudi povod ministrstvu za poljedelstvo, da je v proračunu za leto 1933/34 najemnine sploh črtalo.

Novembra leta 1932 je prevzela mestna občina ljubljanska šentpetersko vojašnico in je takoj v začetku odpovedala prostore. Pozneje pa se je »uvidelo potrebo zavoda« vendarle odločila, da sklence občinske pogodbe za eno leto. Novembra lani pa je mestno načelstvo ponovno prostore sodnijsko odpovedalo.

Vse dosedanje prošnje so ostale nerešene. Rok za izselitev je 1. februar. V primeru, da se mora zavod res izseliti, je nemogoče, da bi dalje obstajal, če ne bo priskočilo na pomoč poljedelsko ministrstvo, kamor spadamo, z znatno denarno vsoto za adaptacijo novih prostorov, kakor je potrebna znanstvenemu zavodu in ki bi veljala okoli 70.000 Din. Povečati bi se pa morala tudi postavka za najemnine, ki je sedaj določena z 20.000 Din na leto. Dobro bi nam prišla tudi pomoč banovine in mestne občine ljubljanske, ker zavod izvršuje vse preiskave iz dravske banovine in pa tudi za ljubljansko občino je obstoj zavoda potreben, ker zavod izvršuje vse bakteriološke preiskave, kolikor mu jih dostavlja mestno načelstvo.

»Gosp. ravnatelj, prosim vas še za izjavo, kakšne so naloge, delokrog in važnost vašega zavoda?»

»Naloge zavoda so predpisane že s pravilnikom. Za široko javnost so najbolj važne naslednje ugotovitve: Prvi zavod preiskuje material, ki mu ga pošiljajo v preiskavo in ugotavlja na osnovi preiskave kuge in invazijske živalske bolezni. Prvi pogoj za uspešno zdravljenje je točna diagnoza in ta je pri kužnih boleznih tudi izkušnemu strokovnjaku težka ali celo nemogoča. Točno diagnozo v takih primerih more dati samo bakteriološki zavod. Kakšne važnosti je to, naj vam najbolj služi dejstvo, da imajo vse živalske kuge lastnost, da se več ali manj hitro širijo. Kakšne so posledice, če je diagnoza zgrešena!

Naj navedem le nekaj primerov: pri vrančnem prisadu se more pripetiti, da žival v najkrajšem času pogine. Pri tem morejo biti spremembe organov tako neznatne, da se pri razsejitvi ne da ugotoviti točno diagnozo. Šele bakteriološki zavod more dognati vzrok pogina. Tudi svinjska rdečica in svinjska kuga sta si pogosto po zunanjih znakih in v začetku bolezni tako podobni, da ju ni mogoče ločiti. Le bakteriološki zavod more ugotoviti pravo bolezen. Najtežje pa je v primerih, če oboli svinja hkrati za obema boleznima. Tu je diagnoza tudi za bakteriologa trd oreh in je potrebna skrajna pazljivost in dobro strokovno znanje. S tem mešanica oblikama, pa moramo danes, ko se svinjska kuga stalno širi, računati.

S tem, da zavod s svojimi diagnozami pomaga živinozdravnikom na terenu, izpolnjuje naloge, ki

Drevi ob 8. uri v kinu KODELJEVO

premijera najnovejšega češkega zvočnega filma

DOBRI VOJAK ŠVEJK

Saša Rašilov

Rezervirajte vstopnice! Telefon 31-62.

je neprecenljive gospodarske važnosti in vrednosti za vsa banovina in še čez njene meje.

Zavod pa je prečiščeno delovanje neopopolno, če se ne bi tudi praktično udeleževal. Zato smo letos preiskovali kužne bolezni in to posebno čebel na terenu. Moramo ugotoviti, da smo imeli pri tem zelo dobre in vidne uspehe, ki so nas utrdili v našem prepričanju, da je naša terenska služba bila resnično v veliko gospodarsko korist. Bili smo tudi na Cerkniškem jezeru in ugotovili bolezen ščuk, ki je bila, kakor znano, dosedaj pri nas neznana. Sodelovali smo tudi pri zatiranju svinjske kuge in sicer z uspehi, s katerimi moramo biti mi in svinjereji zadovoljni.

Delo zavoda je bilo nazorno pokazano na letošnji veterinarski razstavi, kjer smo z veterinarji razstavili v 6 velikih paviljonih, sodelovali pa smo tudi pri 8 drugih. S tem pa sem povedal samo del vsega tega, kar delamo. Naše delo je še mnogo bolj obsežno. Strokovnjaki zavoda so imeli tudi predavanja po različnih kmetijskih tečajih in v radiju. Radijskih predavanj je bilo 20, dr. Kocijan sam pa je imel 30 popularnih predavanj na deželi.

Iz te izjave boste spoznali, da je zavod pri svojih zelo slabo dotiranih sredstvih iskal stike z živinozdravni in rejci vseh različnih živali ter izvrševal vse preiskave brezplačno ter je bil vedno na razpolago z nasveti in dejansko pomočjo. Zato bi bilo nepotrebno še naglašati, kakšna bi bila škoda, če se zavod ukine.

★

● **Smrt na cesti.** Ljubljanski brivski mojster g. Poljanec je imel te dni na obisku pri sebi svojega očeta Ivana Poljanca, 73letnega rudarskega upokojenca iz Trbovelj in svojo mater. Danes popoldne sta se oba starčka poslovila in sta nameravala odpotovati. Sin ju je spremljal po Maistrovi ulici na kolodvor. Pri vojašnici je stari mož, ki ga je trla nadiha, naenkrat omahnil in vzkliknil: »Držite me, da ne padem!« Sin ga je res prijel, priskočili so ljudje, ki so skušali moža oživiti. Poklicali so reševalni avto, nekdo pa je tekel po duhovnika. Ko je reševalni avto prišel, je starček že izdihnil. Došli duhovnik mu je pogojno podelil sveto olje in mu pogojno dal odvezo. Truplo je bilo nato prepeljano v mrtvašnico. Pokojniku naj sveti večna luč, g. sinu in drugim svojcem naše iskreno sožalje!

● **Dobročina naših slepih.** Včeraj smo poročali o domu slepih, ki bo v Strahovem gradu v Stari Loki. V članku je bilo poročano o več dobrotnikih, ki so pomagali do tega lepega uspeha. Opozorjeni, naj to poročilo dopolnimo z imenom še ene velikodušne dobrotnice slepih, naknadno sporočamo, da je prva velika dobrotnica slepih bila gospa Josipina Križman s Karlovske ceste št. 5, ki je darovala svojo hišo na Karlovski cesti.

● **Nagla smrt.** Včeraj popoldne so našli tovariši knjižničarji v Francoskem inštitutu v Narodnem domu nezvestega g. Aleksandra Popova, 63letnega ruskega emigranta in večletnega knjižničarja v inštitutu. Popov je bil takoj prepeljan v bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, da ga je zadela srčna kap. Kljub vsemu trudu zdravnikov pa Popova ni bilo mogoče rešiti ter je kmalu po prevozu umrl. Pokojnik, ki je bil zelo izobražen in marljiv mož, bo zapustil lepe spomine med obiskovalci francoske knjižnice. Sorodnikom v Ljubljani ni imel: čas njegovega pogreba še ni določen.

● **Francoski inštitut v Ljubljani.** Zaradi nenadne smrti knjižničarja gospoda Aleksandra Popova drevišnje predavanje odpade.

● **V socijalni sklad JS** sta darovala gg. dr. Jožo Kamušič, odvetnik v Ljubljani 150 Din kot doprinos iz neke poravnave in Beno Gregorič, drogerist v Ljubljani 200 Din. Obema darovalcema izreka Jadranska Straža iskreno zahvalo.

● **Nesreče pri smučanju.** Na veliki Planini se je pri smučanju v ponedeljek ponesrečil znani ljubljanski podjetnik dr. Vendelin Megler. Zlomil si je nogo. Včeraj je bil prepeljan v Leonišče. — Včeraj popoldne si je pri smučanju zlomil na Rožniku desno nogo 23letni slušatelj tehnike Jože Ferenc, stanujoč v Oražnem domu. — Pri igri si je zlomil levo nogo 19letni trgovčev sin Milan Hmelak iz Prisojne ulice 3. — Včeraj proti večeru je žagal na Perdanovem dvorišču na Krekovem trgu drva 30letni žiglar Jože Ograjšek. Med delom ga je prisilila cirkularka za levo roko in mu jo v dlani pretrgala.

● **Reševanje v I. 1933.** Statistika reševalne postaje, ki je sedaj dogotovljena, izkazuje nekatere zanimivosti. Tako izveemo, da so bili lani trije veliki požari v mestu, 4 srednji, 28 malih, 9 dimniških in 6 namišljenih. Reševalci so iz nevarnosti

reševali lani 6 oseb, štirikrat živali ter enkrat odstranjevali eno prometno oviro. Glavno delo pa so opravili z raznimi prevozi v primerih bolezni in nesreč. Lani je bilo 2598 vseh prevozov z reševalnimi avtomobili, skupno pa je bilo prepeljanih 2636 bolnikov in ponesrečencev. Lani so reševalci posredovali v 406 primerih poškodb, 15 primerih zlomljenih rok, 81 primerih zlomljenja nog, 9 primerih zvina udov, 45 primerih zastrupitve, 63 primerih umobolnosti, 19 primerih samoumora, drugače pa skoraj izključno v primerih resne bolezni, ali celo infekcij. Reševalci pa so tudi lani opravili ogromno koristnega dela za mestno občino in njene urade ter ji prihranili težke tisočake. Občinski svet bi moral biti tem fantom še bolj naklonjen kakor jim sicer je.

● **Smrt laboda.** O čebelah in mravljah trdi ljudstvo, o labodih pa pesniki, da ne poginejo, temveč umro, kakor ljudje. Svojo zadnjo labodjo pesem je predvčeršnjim v tivolskem ribniku izpel tudi eden od treh krasnih labodov, ki jih je podarila Ljubljani kraljica Marija. Z žalostjo je mestni vrtnarski ravnatelj g. Lap pobral lepega samca, ki je bil med tremi odraslimi labodi najmlajši. Uradni živinozdravniki so ubogega laboda raztelesili in natančno preiskali, kaj mu je bilo. Ugotovili so oster prehlad črevesja. Lepi parček labodov, ki je še ostal, pa ima že nekaj piščet, tako da se nam oblikujeta krepak labodji naraščaj za tivolski ribnik. Ni pa na škodo nihče slišal umirajočega laboda peti, da bi tako potrdil staro pesniško pravljico, da labod samo enkrat poje, namreč ob svoji smrti uri.

Mariborske vesti:

Barometer gospodarskih razmer

Najtočnejšo bilanco o splošnem gospodarskem položaju, posebno pa še o gospodarstvu našega kmeta, nam nudi še vedno zemljiška knjiga. Tu se vestno beležijo vsa gospodarska gibanja, vsaka prodaja ali nakup zemljišča, vsaka obremenitev s posojilom, vsi prenos, eksekucije, zastavi in izbrisni listi. Gospodarsko življenje brez zemljiške knjige bi si bilo danes težko zamisliti. Z v normalnih časih je bil vpogled v zemljiško knjigo zanimiv, še bolj sedaj v časih krize, ki se najbolj zrcali v naraščanju prometa v zemljiškookupljenem uradu zlasti v pogledu intabulacij in eksekucij. Vsa druga gospodarska gibanja sicer tudi napredujejo, toda njihov razvoj je normalen prirastek, dočim kažejo zlasti intabulacije nepredviden skok v višino. Je to posledica splošnega nezaupanja, ko se zahteva za vsak

● **Srebrna poroka.** Te dni je slavil znani mariborski trgovec g. Jakob Preac iz Tattenbachove ulice s svojo gospo soprogo Berto srebrno poroko. Uglednemu zakonskemu paru naše iskrene častitke.

● **Kako smo lani potovali.** 2500 v Mariboru bivajočih ljudi poseduje potni list za inozemstvo. Za bližino meje, pri kateri se Maribor nahaja, to nikakor ni veliko! Svoječasnno je bilo število potnih listov mnogo višje. Velike takse in pa težavne denarne manipulacije pri prestopu meje so ga pa znatno stisnile. Pa je poleg tega še znatno število ljudi, ki pri prestopu meje ne rabijo ne dovoljenja ne potnega lista. ... Zato pa jih čaka v slučaju smole mesec dni brezplačnega prenočevanja v jetnišnici! Oddelci za potne liste na tukajšnjem policijskem komisariatu je izdal lani 557 novih ter vidral 1562 starih potnih listov. Od tega za prekomorske države 26, za Južno Ameriko 7. Tu bivajočim inozemcem je vidrala policija 382 vizumov, prijavi pa se je tekom leta v uradu s potnimi listi, vidrali od naših konzularnih zastopnikov v inozemstvu, 1734 tujih državljanov.

● **Seja mestnega sveta** je bila v sredo zvečer na mestnem načelstvu Obnavljale pa so se samo osebine in manj važne tekoče občinske zadeve. O gradbenih in obrtnih dovoljenjih se na seji ni razpravljalo.

● **Izprememba v programu.** Spored nocojšnjega slavnostnega koncerta v unionski dvorani se je nekoliko izpremenil. Uverturo ob začetku bo igral celotni pomnožen orkester in ne samo vojaška godba. Dirigiral bo uverturo g. kapelnik Svoboda. Ob zaključku bo dodal orkester pod taktirko g. prof. Mitroviča še valček iz Čajkovskijeve opere Jevgenij Onjegin.

● **Redek pišč.** Industrialec g. Ornik je ustrelil pri Dravogradu velikega severnega pondirka, ki je v naših krajih zelo redka ptica.

● **Načrti z unionsko dvorano.** Ponesrečeno zgradbo unionske dvorane ima v veliki meri na vesti bivši mariborski gradbeni urad, ki leta 1908, ni dovolil, da bi se bila dvorana zgradila s fasado proti Prešernovi ulici. Stavbe same sedaj ni mogoče več izpreminjati, nujno bi pa bila potrebna obnova notranjosti poslopja in pa kurjave. Zlasti naprave za kurjavo so zastarele, kar povzroča izredno stroške društvu, ker rabi dvorana vagon premoaga. Kakor doznavamo, se bodo nekateri nedostatki v dvorani preuredili ter popravili.

● **Avstrijski židovski krošnjariji.** Razne trgovske korporacije in organizacije se že dolgo pritožujejo čez razne avstrijske židovske, ki obiskujejo stranke na domu, po navadi opremljeni z velikimi kovčeki ter v nemščini ali slabi hrvaščini vsiljujejo manjvredno manufakturo ter je res precej razpečajo. Po zakonu je take vrste krošnjarije strogo zabranjeno. Tem krošnjarjem že delj časa posveča posebno pozornost ljubljanska policija, ki je že nekaj takih krošnjarjev izgnala iz mesta. Včeraj je policija zasledila zopet dva taka krošnjarja. Dognala je, da sta krošnjarja prenesla čez mejo komaj nekaj metrov blaga in še to bolj za prevezo. Blago pa sta kupila v nekem hrvaškem mestu in sicer najslabše kvalitete, kar sta ga dobila. Z zgovornostjo in z raznimi triki ter kretnjami pa sta neizkušeni strankam dopovedovala, da je to prav pristno angleško ali češko blago, ki izvira iz neke konkurne mase. Kupčije sta imela res dobre, toda temu evetu v času gospodarske suše je policija sedaj naredila nekoliko mrzle slane. Židovska bosta morala z enim prihodnjim vlakom čez Spilje.

Cerkveni vestnik

Celodnevno čiščenje sv. R. T. v Zavetišču sv. Jožefa. V vrsto cerkva in javnih kapel, v katerih je v Ljubli, škofiji vpeljano Celodnevno čiščenje najsvet. Zakramenta, je letos uvrščena tudi nova kapela sv. Jožefa v Zavetišču na Vidovdanskim cesti. Prvo celodnevno čiščenje bo v soboto 13. jan. Prva sv. maša bo ob četrti na 6. nato vsako uro do 11, zvečer ob pol 6 pa pete liturgije z blagoslovom.

dolg osiguranje. Samo v nenormalnih časih je mogoče, da je prišlo v mariborski zemljiški knjigi do intabulacije zaradi zneska 80 Din. To je sploh najnižji rekord tega urada; najvišji lani doseženi znesek med intabulacijami pa je 5 milijonov Din — Vložni promet je bil v preteklem letu za 900 števk večji, kakor v Ljubljani, dasi je Maribor znatno manjši. Je pa to znak živahnega gradbenega in nepremičninskega prometa. Največja nepremičninska transakcija je bila mariborski grad, ki ga je kupila občina. Zaščita kmeta je prinesla mnogotero izpremembe. Tako je nazadovalo število izvršenih eksekucij, dražbenih postopanj in prisilnih uprav. Zato pa se vedno večja števila intabulacij na kmečka posestva.

● **Število prijateljev radija narašča.** Ob zaključku leta se je nahajalo v Mariboru skupno 1174 radijskih aparatov, dočim jih je bilo leta 1932 še 1050. Na novo je bilo tekom leta prijavljenih 370, odjavljenih pa 252 aparatov.

● **Himen.** Včeraj zjutraj sta se poročila v baziliki Matere Milosti v Mariboru g. Janko Kostanjšek, veletrgovec in posestnik ter predsednik mariborskega okoliškega gremija, in gospodinja Ernestina Mlakar, strokovna gospodinjica učiteljica in voditeljica gospodinskih tečajev iz Ptuja. Poročal je g. župnik Martin Erhartič od Sv. Jakoba v Slov. gorah, za pričjo pa sta bila g. župan Rudolf Partić iz Dupleka in vseučiliški asistent g. Janko Barč iz Ljubljane. Novoporočencema obilo sreče!

● **Kamenarji brez kruha.** V granitnih kamnolomih v Ribnici na Pohorju bodo ustavili delo z 20. januarjem. Izostala so naročila in poljetje je odpovedalo delavcem. Dosedanji poskusi Delavske zbornice za zaposlitev vsaj do pomladi so ostali brezuspešni.

● **Sprememba posesti.** Svoječasnno Kormanovo galanterijsko trgovino v Gosposki ulici je kupil znani mariborski trgovec g. Drago Rosina.

● **Priročnik proti avtomoblu ne bo več.** Ker so se množile pritožbe iz občinstva proti po blatu drvečim avtomobilistom, so dobili mestni avtobusi nalog ob južnem vremenu voziti čez most in po Vetrinjski ulici, kjer so bili pasanti najbolj izpostavljeni brizganjem blatu, z zmanjšano brzino. Ko bi bilo mogoče še sličen nalog izdati ostalim avtomobilistom...

● **Gori!** Včeraj zjutraj okoli 5 se je pojavil ogenj v odprti dvorani pri Pogačnikovi vili v Trubarjevi ulici 10. Požar so takoj opazili, da so ga požarniki pravočasno zadušili, preden je zavzel večji obseg. V dvorani je zgorelo kolo, vrno orodje in nekoliko slame. Škode bo okoli 10.000 Din.

● **Drva so ga podsula.** Pri spraviljanju drv se je na Pohorju ponesrečil 22letni Frane Potočnik. Ko je drvel po strmini s sankami, naloženimi z drvami, je počela vrvi ter so ga drve podsula. Pri tem je dobil zelo hude poškodbe, zaradi katerih se ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

Pošljite naročnino!

Kulturni obzornik

Nova književna revija

Te dni se je v izloženih oknih večjih belgrajskih knjigarn pojavila dolgo pričakovana nova književna revija »Danass«. Belgrad je kot prestolnica književno-revijalno slabo. — »Srpski književni glasnik« (ki se, ob strani povedano, prav to niti preureja na boljši), »Misa« in »Život i rad«, niti zdaleč niso že glasniki vseh javnih mnenj in nazarjav belgrajskih književnih krogov kakor tudi ne točno zrealo stanja srbske in deloma tudi hrvaške književnosti. Tako se je n. pr. eden naših najizrazitejših prozavstov, Miroslav Krleža, pred nekaj meseci za stalno preselil v Belgrad in iskal ventila. Prav isto je bilo tudi z donedavnim neimenovanim urednikom »Srp. knj. glasnik«, Milanom Bogdanovičem, ki velja za enega najbolj bistrovidnih književnih kritikov pri nas in ki je že nekaj mesecev slem (po kritikah v »S. k. glasniku« in »Politiki«) dosledno molčal. Ta dva sta tudi ustanovitelja, lastnika in urednika novosnovanega književnega mesečnika »Danass«, ki bo baje glasilo socialno usmerjenih (ali ne tendenčno socialnih?) književnikov Belgrada in Zagreba ozioroma Srbohrvatov. Kaj in koliko književno-umetniško vrednega dela bo storila, pa bo mogoče oceniti šele čez čas, ko se bodo okrog nje zbrali vsi oni, katerim je za izrazno torišče namenjena. Treba je pripomniti, da prva številka, ki je pred nami, razen čez omenjenih dveh ustanoviteljev revije, ki spadata v prve vrste književno delujočih pri nas, in deloma Augusta Cesarca, ne prinaša posebno zvenečih imen.

Na uvodnem mestu je objavljeno prvo dejanje Krleževe drame »Ulogorac«, v katerem so nekateri deli silno močni in razgrnjeni. Zdi se mi, da je tudi tu Krleža vnovič potrdil, da je naj-

globlje med jugoslovanskimi pisatelji prodir v vojni milje in ga do danes tudi najverneje podal. Na drugem mestu je Bogdanovičev programatični članek »Literatura danas«, ki kljub delni zmotnosti in nejasnosti vendar marsikaj pojasni. Da se danes pri nas mnogo špekulira s socialnim tudi v književnosti, je več ko res, in Bogdanovič je storil prav, ko je na tem mestu in v prvi številki uspelo načel to vprašanje. »Literatura danas, ako boče da bude socialno aktivna, mora da ima u najpunojji meri stvaralaške močnosti, da više no ikad bude živa, organska, krvavo topla, kao podatok o ljudima i stvarima, da pojam književne lepote adekvatno, stopostotno, preobrazi u pojam književne istine...« Tako pravi. Kot čisto leposlovni prispevek je v prvi številki objavljen samo prvi del Cesarčeve kolporterske novele »Slučaj kolportera Ferića«. Marko Ristić obirno piše o temi »Moralni i socialni smisao poezije«. Zanimiv je tudi članek znanega režisera Branka Gavella (»Režija, kritika, publika«). Slede še članki dr. Buro Vranešića (»Križa socialnoga osiguranja«), Veselina Masleše (»Problem zaduženja poljoprivrede«) [znak, da bo revija posvečala posebno pozornost gospodarskim vprašanjem!], Krste Hegedušića, Bogdanoviča, Veselina Masleše, Vane Živadinovića-Bora.

Revija bo izhajala mesečno na 8 tiskovnih polah (prva številka tina 114 strani) v obliki velike oktave, tiskana v latinici. V predplačilu 200 Din na leto. Uredništvo in uprava: Kralja Petra ulica 59, Beograd.

50-letnica Sienkiewiczzeve trilogije

Malokatero slovstveno delo se more ponazati z slovesom pri najširši publiki, kakor velika epopeja poljskega pisatelja Henrika Sienkiewicza iz junaške poljske zgodovine, trilogija »Z ognjem in mečem«, »Potop« in »Gospod Volodjovskij«. Pred

50 leti, koncem leta 1883, je tedaj 37 letni pisatelj novelic iz sodobnega malomeščanskega in kmečkega življenja, Henrik Sienkiewicz, pripravil za javnost prvi del svoje velike zgodovinske trilogije pod naslovom »Z ognjem in mečem«. Temu romanu sta sledila še dva kot nadaljevanje. II. S. je s tem delom dosegel nepojmljiv uspeh pri svojem narodu, a priznanje mu je izkazal tudi ves tujni svet, ki si je takoj osterbel prevode te trilogije. Skrzetovski, Podbipti, Volodjovski so postali simboli narodnega herojstva, spominj na znane pod Zbarašem nad povodnijo Švedov in osvoboditev Čestohove, vse to je s svojim sijajem zaslepljalo obli tedaj razkotnemu poljskemu narodu in mu prizigalo vero v narodno vstajenje. Bohun bo ostal stalno v vrsti svetlih ljubzenskih junakov v svetovni literaturi in Zagloba, junak pri vinu, nepozaben tip viteza šaljiva. Sienkiewicz je s svojo trilogijo prišel prav v času, ko je poljski narod zopet zahrepenel iz majhne, drobne vsakdanjosti, iz okov tedaj vseprek vladajočega pozitivizma po oni ponesrečeni poljski vstaji l. 1863., tedaj je zahrepenel duh iz ječe realizma in pozitivizma po širih, svobodnejših dajlih, kjer bi tudi sree dobilo svoj delež. In Sienkiewicz je temu hrepenečemu duhu odprl neomejene dalje domišljije. Tu slg se srečala pisatelji in hrepence njegove dobe v lepi skladnosti. II. S. je imel ogromen vpliv na najširše narodno sloje in je za poljski nacionalizem storil toliko kot malokdo. A tudi v slovesnem razvoju je bil odevorjal podooben uspeh. Za nim je šla cela pisateljska četa. Ta smer zgodovinskega romanopisja se ni zaustavila niti ob reakciji dekadentstva Prvybyszewskilevega ali parnasizma Miramovega v začetku 20. stol. Da, celo najbolj načelni pristaši Prvybyszewskilevega v poljski moderni niso ne le prenehali smatrati zgodovinsko povest za nekaj umetniško manj vrednega kot roman ali novelo iz sodobnega življenja, ampak so to smer celo sami začeli negovati (n. pr. Stefan Żeromski, Wyspiański, Reymont, Sieroszewski, Tetmayer). Tudi nova

generacija se je ol revolucijsko-političnih snovi vrnila k zgodovinskim. Od Osensowskega, Rapackega in M. Smolarskega do najmlajših Chojnowskega, Choromanskega, Goetla in deloma tudi Kadena Bandrowskega je slovstvu vidno prizadevanje, naslikati dobo Napoleonskih legionarjev ter čas zadnjih dveh vstaj. Malokatero slovstvo ima toliko zgodovinskih leposlovnih del, kot jih ima poljsko slovstvo. — Prav je, da se te zanimive obletnice spominimo tudi mi Slovenci. Tudi mi smo se s Sienkiewiczem borili okoli Zbaraša in okoli Čestohove, uživali sladke opise viteške ljubezni in se smejali Zaglobovim dvotipom. Sienkiewiczova trilogija, posebno prvi del »Z ognjem in mečem«, nam je bila predragro berilo in je ena izmed knjig, ki jih lahko beremo stokrat, pa so nam vedno v užitek in obogatitev.

★

Autologija francoskih simbolistov. V založbi Lemerre v Parizu je izšla antologija franc. simbolistov, kjer so zastopani: Mallarmé, Verlaine, Rimbaud, Moréas, Verhaeren, Laforgue, Corbiere i t. d.

Zadnja številka »Protensa« prinaša poleg drugih zanimivih naravoslovnih člankov, ki so pisani v poljudni obliki, kratak zgodeen prispevek: »Kako nastajajo gorovja« (dr. Ivan Rakovec); tu tolmači avtor avo podlagi najbolj znanih hipotez nastanka gorovja. List izdaja Prirodoslovna sekcija Muzejskega društva v Ljubljani in stane na leto 50 Din.

Prejeli smo: **Usoda gluhoneme mladine.** Vitko Mazi, Ljubljana, 1933. Avtor razpravlja o svojstvu gluhonemosti, o izobrazbi gluhonemcev, o njihovi usodi po dovršenih naukih, o potrebi po razširjanju naše gluhonemce in o podobnih aktualnih vprašanjih, ki pa bodo bržkone odmevala v prazno, kakor že toliko apeloov za ozdravitev naših kulturnih, gospodarskih, zdravstvenih itd. razmer.

Divja lovca obsojena

Kamnik, 11. januarja.

Pravijo, da je divji lov strast, ki se ji človek prav tako težko odreče kakor kajenje in alkohol. Nekaj resnice mora že biti v tej trditvi, saj imamo našeto zgledov, da večina divjih lovcov kljub pogostim in občutnim kaznim ostane pri divjem lovu. Divji lov je posebno razvit pod Kamniškimi planinami in lovski čuvaji imajo vedno dovolj opravka z divjimi lovci, ki pa so tako prebrisani in pogumni, da jim težko pridejo do živega. Težko jih je tudi spoznati na daljavo, ker so navadno vedno maskirani.

V jeseni sta Loize in France, dva mlada fanta, prežala pod Košutino na gamse. Lovski čuvaj Alojzij Kemperle je s Korošice začel dva zaporedna strela in z daljnogledom opazil dva maskirana divja lovca, ki vlečeta v gozd ustreljenega

gamsa. Šel jima je nasproti in ko ju je pozval, naj se ustavita, sta vrgla od sebe nahrbtnika in sukni ter zbežala. Pozneje so ju izsledili in oba sta tatvino priznala.

Včeraj je bila na kamniškem okrožnem sodišču razprava o tem slučaju. France je pripovedoval, da je lovski čuvaj trikrat ustrelil proti njima, ker se na njegov klic nista ustavila. Prva krogla je zadela v Francetov nahrbtnik, kjer je razbila steklenico. Oba lovca sta vrgla nahrbtnika, v katerih sta nosila meso ustreljene divje koze in mladice, in se pogrnala v divjem begu po hribu. France je skočil čez 8 m visoko pečino in si pri tem zvil desno nogo in se opraskal po rokah. Oba sta imela karabinke. Sodišče ju je obsodilo vsakega na dva meseca strogega zapora in povračilo 800 Din lovskemu zakupniku za ustreljeno divjo kozo in mladico.

Kaj pravite?

Zadnjih sem opazoval ptice, ki so takaj nekje v Ljubljani zobe levo, ki jim jo je nametala ljubaznost roka prijatelja malih živali. Priletele so vse črste ptice, ker sneg in mróz delata lakoto tudi med malim počitnim svetom. Vrabčki, teh je bilo veliko, senice, starčki in tudi drozgi in kosi. Kosor je bilo največ, kar osem sem jih našel, ki so se bčahili med svojimi sovrstniki, ker jih je bolj grel topli peruti kožušček. Toda opazil sem, da so se kosi obnašali najbolj prečno in — da povem resnico — najbolj brezobzirno. Toda jaz zaenkrat sem se, ko sem ridel, kako so predseme klesali svoje lasne brate in sestre. Z crabčkom s sinico, z drozgom so lepo spodobno skupaj zaboli rno, toda kakor hitro se je pojavil v bližini kakšen njihov sopotnik, si jih že videl, kako se je namršilo perje, kako so se razkošile perutnice in se je povesila glava ter so se zakadili drug v drugega, da ga odženejo. In kar je bilo najbolj zanimivo, nič jih ni moglo sprčiti od rne, cele četrt ure sem jih gledal, in ko sem se vrnil, so se vedno sedeli in čepeli ter poredno gledali po celih okrog, da bi pogledali stran in s kljunom nabili enakega drugega kosa, ki bi se drznil približati se, medtem ko so drugočasni ptiki smeli pod njihovim varstvom mirno polniti svoje lučne želodčke.

Potem pa se enkrat reče, da se mi ljudje nimamo niti od drobnih ptic.

Izjava belgrajskega župnika dr. Petliča

Cenjeno uredništvo »Slovenca« prosim, da priobči naslednje izjavo:

»Tedi« »Slovenca«, ki izhaja v Ljubljani, je že med letom 1933 objavil dopis pod naslovom »Belgrajsko pismo«. V štev. 52 z dne 29. decembra 1933 je objavil zopet dopis pod istim naslovom.

V obeh člankih dopisnik čisto krivo opisuje verske razmere katoličanov, posebej slovenskih katoličanov v Belgradu. Posebno v drugem dopisu na nedostojen način obrekuje in žali cerkevno hierarhijo belgrajske nadškofije, enako pa tudi obrekuje, žali in denuncira belgrajsko hrvatsko duhovščino. Vrh tega na tak način aludira na posamezne hrvatske duhovnike, da bi to, če bi odgovarjalo resnici, kompromitiralo njihovo duhovniško čast, osebno pomenje in duhovniško delo. Za vse svoje trditve pa dopisnik ne navaja niti enega edinega točnega dejstva.

Na prvi dopis nismo zaradi njegove neresnosti niti reagirali. Ko pa sta slovenska javnost in slovenski časopisje začela napačno presojati razmere katoličanov v Belgradu in ker se nam zdj nedostojno spuščati se v tako polemiko, je bil danes pooblaščen odvetnik, da vloži na sodišču tožbo proti tedi« »Sloveniji« in njenemu dopisniku.

Sodna razprava bo vsej javnosti najboljše pokazala, da hierarhija belgrajske nadškofije in belgrajski hrvatski duhovniki z enako ljubeznijo in enako poštrevnostjo delujejo tako za Slovence kakor za Hrvate ter ostale katoličane.

V Belgradu, 9. januarja 1934.

Dr. Matija Petlič,

konzultor in župnik cerkve Kristusa Kralja.

Anton Zorko - 70letnik

Danes pred 70 leti je zagledal luč sveta v Novi vasi pri Slovenski Bistrici v tedanji Jerovski domačiji naš slavljenec Anton Zorko, upokojeni vlakovodja pri bivši južni železnici in stric blagopokojnega msgr. Jerovška. Po odsluženju vojaški službi bi moral prevzeti dom, vendar pa zaradi takratnega rahlega zdravja tega ni mogel, temveč je vstopil na prejšnjo v sodno službo, kasneje pa k železnici in tamkaj služil 38 let, v začetku kot sprevednik, nato pa kot vlakovodja v Mariboru. Po prevratu je kot zaveden Slovenec ostal na mestu in stal cel čas na braniku v tedanjih narodnih bojih in s skrajno poštrevnostjo in naporom opravljal težko in nevarno službo. V srečnem zakonu mu je ob prevratu umrla žena rodila devet otrok, od katerih živi pet dobro preskrbljenih. Še vedno čil in zdrav je v svoji rojstni vasi in pa v Mariboru splošno priljubljen in spoštovan. Je tudi že dolgo let naročnik »Slovenca«. Naj ga Bog obrani zdravega še dolgo!

Jugoslovanska knjigarna

priporoča sledeče novosti:

Fiedler: DER GUTE GOTT, 156 strani. Nevezano 55 Din.
Guardini: WILLE UND WAHRHEIT. Duhovne vaje. 237 strani. Vezano 80 Din.
Hättenschwiler: WIE GUT DER HEILAND IST. I. Band: Der Magnet der Herzen — Die Verheissungen des Herzen Jesu. (Pripovedi o srcu Jezusovem.) 234 strani. Nevezano 66 Din.
Müller: FROHE GOTTESLIEBE. Religiozni-pravni ideal sv. Frančiška Saleškega. 304 strani. Nevezano 84 Din.
Regis: DER KLOSTER-OBERE. Sein Amt und seine Persönlichkeit. Praktična navodila za predstojnike in prednice samostanov. 254 strani. Vezano 130 Din.
Schmidt: DIE KÄMPFER GOTTES. Ideal svečeništva. 223 strani. Nevezano 56 Din.
Stettin: VON ZENZ VON PAUL. Niegovo življenje in svetost. 208 strani. Vezano 76 Din.
Waltz: PAULUS III. UCHRISTENTUM IN KORINTH. Casu primerna razmišljanja o krščanskem življenju in duhovnem pastirstvu. 322 strani. Vezano 99 Din.
Weber: HIMMELSLICHTER IM ERDENDUNKEL. Slike iz življenja pobožnih duš novejšega časa. 206 strani. Vezano 60 Din.

»Mladonemško gibanje« v Jugoslaviji

Zagrebski »Novosti« poročajo iz Vel. Bečkerek: Mladonemško gibanje se je pred nepolnima dvema mesecema pričelo v srcu Banata, v Vel. Bečkereku, kot reakcija na pretirani nemški sovražnost in kot prizadevanje za čim tesnejše sodelovanje nemške manjšine z večino jugoslovanskega naroda. V tem krajem časa se mu je posrečilo pritegniti v svoj krog večino jugoslovanskih Nemcev. Program tega novega gibanja je deležen popolnega odobravanja pri večini Nemcev, ki so sprejeli realno politiko nasproti čustveni politiki njihovega dosedanjega vodstva.

Glavilo mladonemškega gibanja »Deutsche Volkszeitung«, ki mu je glavni urednik dr. Nikola Haslinger, ima že 2000 naročnikov v vseh krajih Jugoslavije. Na čelu lista je zapisano geslo tega gibanja: »Vse za kralja, narod in domovino!«

Dne 8. t. m. je bila prva konferenca, katere se je udeležilo 40 delegatov. S konference so poslali pozdrave Nj. V. kralju, banu donavske banovine Dobrin Matkoviću, predsedniku Jugoslovanske nacionalne stranke Nikoli Uzunoviću, generalnemu tajniku JNS dr. Albertu Kramerju in narodnemu poslancu dr. Fedorju Nikiću.

Govorniki so odločno obsodili dosedanje nemško vodstvo in »Kulturband«.

Potem je bilo soglasno izvoljeno vodstvo mladonemškega gibanja. Za predsednika je izvoljen dr. Nikola Haslinger, za podpredsednika prof. Josip Maie, za tajnika dr. Josip Glauš, za blaginika Adam Held. Člani uprave: Ludvig Grifl iz Ečke in dr. Avgust Hes iz Bačkega Jarka.

Ljudsko gibanje leta 1933

Kranjska gora. Preteklo leto je bilo rojenih v župniji: 32 doma, 8 v deželni bolnišnici, skupaj 40, vmes 7 nezakonskih. Oklicanih je bilo 18, poročenih pa 15 parov. Umrlj jih je doma 23 in v Ljubljani 1 otrok kmalu po rojstvu, skupaj torej 24. Dva odrasla sta umrla neprevidena, oba tuja: enega je zahtevala škrlatica, ker je bil prepogumen in nepreviden, drugega so ustrelili granicari, ker je neopreviden prekorajl mejo na Karavankah in zraven se bežal. Med umrlimi jih je bilo 6 nad 80 let starih, najstarejši je dosegel 88 let. Otrok je umrl kmalu po rojstvu 5. Torej precejšen prirastek.

Suca pri Liti. V letu 1933 smo imeli v naši župniji 80 krstov, 13 mrlicev in 12 porok (oklicanih je bilo 15 parov).

Ljutomer. V preteklem letu je bilo v naši fari rojenih 138 otrok; umrlo je 87 oseb; poročenih je bilo 47 parov.

— Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkovito domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa.

Koledar

Petek, 12. januarja: Alfred, opat; Arkadij, mučenec; Ernest, škof.

Novi grobori

† V Mozirju je umrla gospa Marija. Strmšek, posestnica in gostilničarka. Pogreb bo danes ob 9 dopoldne. Naj ji sveti večna luč! Zalučnim naše globoko sožalje!

Osebnosti

— Iz duhovniške službe. Ljutomerški kaplan g. Halas je bil prestavljen v Doljno Lendavo, odkoder je g. kaplan Bejcek odšel v Črenšovce. V Ljutomer je prišel za kaplana g. Stanko Troblina, dosedaj pri Sv. Jurju v Slovenskih goricah.

Ostale vesti

— V † Nikola Stazinskega nekrologu, ki smo ga priobčili včeraj, se je vrnila neljuba pomena. G. Stazinski ni bil župnik v Koenigsbrunn, ampak je bival zadnji čas v minoritskem samostanu na Dunaju. Od tam je šel pomagat v dušnem pastirstvu v župnijo Koenigsbrunn, kjer ga je v izvrševanju dušnopastirskega delovanja dohitela smrt.

— Katoliški tedi« na Sušaku. Na Sušaku je te dni izšla prva številka novega tednika »Istine«, ki nosi podnaslov »List za katoliško prosveto in socialno pravičnost«. Uvodni članek je napisal senjski škof g. dr. Ivan Starčevič. Pozdravljamo novi tedi« in mu želimo obilo uspeha.

— Zanimivo potovanje v Palestino z luksuzno ladjo »Kraljica Marija«. Drugi mesec se prične prvo letošnje potovanje z luksuzno ladjo »Kraljica Marija« v Palestino. Odhod s Sušaka 19. februarja ob 15.30 ter trajanje potovanja polnih 26 dni, od katerih je 11 dni rezerviranih za bivanje v Palestini. Izletniki imajo priliko ogledati si razna mesta in svetišča Palestine in dalje časa zadržati se v Egiptu. Povratek je iz Hajfe 8. marca mimo A'ena, Dubrovnika in Splita na Sušak. Cene so od 4000 Din dalje. V ceni je vsteta vožnja po morju, kabina, kopeli in oskrba na ladji za časa potovanja. Prijave in program pri »Putniku«, Ljubljana.

— Zanimivi procesi. Še svedočeno smo poročali, da se bodo preve meseca letos vršili odnošni pred okrožnim sodiščem v Ljubljani zanimivi kazenski procesi. V kratkem se bo razčistila takozvana Koebekova afera, ki je bil pokojni tovarnar iz Kranja, Koebek, obdelan na opazo-

valni oddelki ljubljani, bolnišnice. Državno pravdnstvo je sedaj dvignilo obložbo proti njegovemu sinu in je zadevna razprava že razpisana. Morilec menziškega župnika Kušarja, Ivan Lakner, bo še enkrat imel opravka z ljubljanskimi kazenskimi sodniki. Zaradi umora župnika je bil Lakner, ki je bil takrat še mladoleten, obsojen na 20 letno roboj. Sedaj se nahaja v mariborski kaznilnici. Obtožen pa je sedaj Lakner večjeje vloha, ki ga je še z dvema puščama izvršil že leta 1930 na Jezeru, kjer je iz trgovine Lapajne-Mazi odnesel za 7.600 Din raznega manufakturnega in drugega blaga. Njegova kompanjona sta srečno utekla varnostnim oblastem, ki so ju še le lani prišli in izrečile sodišču. Vse pride na dan!

— Nesreča na žagi. Na Kosterjevi žagi v Jurčevici je udarila vozna vaga 25-letnega delavca Janca Skrajnarja iz Velikih Poljan ter mu zlomila desno nogo. Skrajnar je bil prepeljan v bolnišnico.

— Koliko so v Sarajevu pokadili. V letu 1933 so v Sarajevu pokadili 39.256.86 kg tobaka, 131 milijonov 745.889 cigare in 464.016 cigar. Poleg tega so porabili 2.057.921 zavitek cigaretnih papirčkov. Monopolska uprava je dobila za tobak in papirčke skupaj 37.806.338.05 dinarjev.

— Pri slabih prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledeti, obotlosti žlez, izpuščanju na koži, tvornih uravnava »Franz-Josef« voda izobito toli važno delovanje človeka.

— Vreča z denarjem padla v morje. Denarni pismonoša Kornazja v Splitu je nesel za parnik »Crikvenica« 5000 dinarjev v kovaneh. Ko je šel čez novo obalo, mu je vreča z denarjem po nesreči padla v morje. Kornazja je bil ves obupan. Dva fanta sta pa skrbila v morje, se potopila in privlekla vrečo z denarjem na suho v največje veselje pismonoše, ki je vrečo odnesel na parnik in jo tam oddal.

— Strel iz pištole mu razbil glavo. V neki vasi pri Hrvatski Kostajnici so fanje in dekleta na tretji prvoslovni praznik na vsakem trgu plesali kolo. Nobena taka slava ne mine brez streljanja in tudi tukaj so pričeli streljati. Ko je neki fant hotel med plesanjem izstreliti svojo pištole, mu jo je skušal njegov sorodnik Peter Zebić vzeti, da bi sam ustrelil. V tem hipu se je pištole čie petelin je bil napet, sprožil in strel je zadell Zebića v glavo ter mu razbil lobanjo. Čez pol ure je Zebić umrl.

— Za vsaki udarec s sekiro 50 dinarjev. Neki Krašanovič je naznanil policiji v Vel. Bečkereku, da ga Erži Dittner že nekaj mesecev nagovarja, naj ubije Josipa Paklajna, s katerim živi v divjem zakonu. Erži je obetala Krašanoviču za vsaki udarec s sekiro 50 dinarjev. To dni je bil dogovorjen sestanek, na katerega bi morala priti Erži dve sekiri. Delečni čas je prišel Krašanovič, pa ne sami, ampak v spremstvu dveh detektivov. Detektiva sta se skrila, Krašanovič je pa potekal na okno. Erži se je oglašila in rekla Krašanoviču, naj še malo počaka, ker moža še ni doma. Kasneje ga je poklicala notri. Krašanovič je šel, toda v spremstvu obeh detektivov, ki s'a našla pripravljeni dve sekiri. Erži so aretirali in izročili sodišču.

— Konia je dal za pet kokoši. V vasi Glamoč pri Banjaluki je te dni neki delavec prodal nekemu posestniku konja za štiri kokoši, enega pelenina in lonce kislega mleka.

— Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz-Josef« grenčica do orejenega želodca in črevesja.

Celje

»Slovesna tridnevica pri sv. Jožefu v čast bl. Katarini bo ob času izpostavljenja sv. Rešnjega Telesa ob priliki duhovnih vaj za dekleta od 22. do 25. januarja. Govori bodo vsak dan ob pol 6, 14 in 17. uri.

— Sv. obhajil je bilo na priljubljeni božji poti pri sv. Jožefu nad Celjem v letu 1933, 12. deljenih približno 44.000. Če seštejemo vsa obhajila, ki so bila podeljena preteklo leto v glavnih celjskih cerkvah, opatijski, kapucinski in pri Sv. Jožefu dobimo lepo število 200.000. Temu številu je treba prileti najmanj še 50.000 svetih obhajil, ki so bila podeljena v Martijini cerkvi, v kapeli pri šolskih sestrah in v javni bolnišnici.

— Koliko časopisov je izhajalo leta 1933, v Celju? V Celju je izhajalo leta 1933, 7 časopisov. Od teh sta bila dva politična lista in sta izhajala vsak teden dvakrat, dva sta bila leposlovna, izhajala sta vsak teden dvakrat, dva sta bila strokovna, eden je izhajal dvakrat mesečno, eden pa enkrat mesečno, en list je bil namenjen abstinentom in je izhajal enkrat mesečno. Po novem letu se je število listov, ki izhajajo v Celju, pomenilo za enega in sicer je to novi strokovni list Hmeljarski vestnik.

— Umrl je včeraj v 76. letu starosti na Ljubljanski cesti 12. gospod Martin Slaje, oče duhovnika Milana Slajeta, ki pastiruje med slovenskimi rojaki v Ameriki. Rajni je bil poštenjak v najlepšem pomenu besede. Udeleževal se je predvsem na karitativnem polju. Bil je član mestnega ubožnega sveta, delovni član tukajšnje Vincencijeve konference itd. Po dolgotrajnem hiranju je odšel po večno plačilo. Naj počiva v miru! Pogreb bo v soboto ob 3 popoldne na okoliškem pokopališču. Njegovi skrbni ženi in gospodu Milanu izrekamo iskreno sožalje.

— Umrlj so v celjski javni bolnišnici: Smeh Julijana, 58 let, žena kočarja, Vomarje pri Sv. Emi; — Ocvirj Franc, 18 let, sedlarski vajenec, Kranjska, Sv. Jurij ob j. z.; — Kramer Jerar, 36 let, mati delavca z Brega, N. v m. p.

— Tatvina dvakolesa. Dne 10. t. m. okrog 3/10 dopoldne je bilo v Celju iz neke voze v Cankarjevi ulici ukradeno mosko dvakoleso, vredno 500 Din, brez znamke, črno pleskano, ev. št. 5-10.860-5. Kolo je bilo ukradeno nekemu sodarju.

Ptuj

Spremembe v kapucinskem samostanu. Iz Ptujja odhaja te dni g. duhovni svetnik p. Ladislav Hazenali, ki je bil pred meseci izvoljen za gvardijana kapucinov v Celju. Kot tukajšnji rojak ima veliko zaslug, da so prišli kapucini v Ptuj; priznan in čisljan je bil kot pridigar in uživa v vseh krogih veliko spoštovanje. Želimo mu tudi na novem mestu veliko uspeha. — V Ptuj se vrne zopet bivši gvardijan p. Hieronim Streminger, sedaj v Celju. — Za vikarja pri ptujskih kapucinih je imenovan p. Dioniz Pristovnik, ki pomaga istočasno pri dušnem pastirstvu župniji na Hajdini pri Ptujju.

Huda nezgoda se je pripetila na lovu Karlu Greberju, posest. sinu iz Jirševcev pri Sv. Urbani. Padel je tako nesrečno, da se je puška sprožila, pri čemer mu je raztrgalo levo dlan in zlomilo kost. Nevarno ranjenega Greberja so prepeljali v ptujsko bolnišnico.

Naznanila

Ljubljana

1 Seja kršćanske šole za stolno župnijo bo drevi ob 8 v stolnem župnišču.

1 Mali Parižan je naslov novi zelo zanimivi igri, ki jo bo uprizorilo rokodelsko društvo v nedeljo 14. t. m. ob pol osmih zvečer v Rokodelskem domu, Režijo ima g. dr. Fr. Bajc. Vstopnice se dobivajo v predprodaji jutri od 6—8 zvečer in v nedeljo od 10—12 dopoldne v Rokodelskem domu, Kemenskega ulica 12.

1 Kmo kmojeva. Drevi ob 8 premiera največjega češkega zvočnega filma po znani knjigi in popularni odeski burki »Dobri vojak Svejke«. V glavni vlogi Sasa Raškov in drugi češki odeski tu filmski umetniki. Cene bljub premieri običajne.

1 Večina skladb v mešanem zboru, ki jih bo pčelo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« na koncertu dne 15. januarja 1934 ob 20 v dvorani Filharmonične družbe, bomo slišali prvič. Prvič se bo pčela A. Hajdrihova »Luna sije« v neznani priredbi za mešani zbor, pravtako pa je krasna A. Lebanova pesmica »Slova od doma«. Prvič se bo v Ljubljani izvajala H. Volaričeva skladba »Ljudmila« za soli in mešani zboru. Vstopnice se dčbe v Matični knjižnici na Kongresnem trgu.

1 Državna glasbena akademija iz Zagreba izvaja na svojem simfoničnem koncertu v petek, dne 19. t. m. v veliki Unionski dvorani poleg Beethovnevega koncerta za violino solo s spremljevanjem orkestra še Lhalikovo simfonično vizijo »Morje«.

1 Zveza akademsko-izobraženih žen vabi svoje članice na sestanek, ki bo drevi ob 21 v damski sebi kavarni »Evropa« (po predavanju ge. dr. Grossmannove). Važno!

1 Predavanje SPD o Montblancu in Materhornu. Drevi ob 20 bosta v Delavski zbornici predavala gđe. F. Mohorčič in g. A. Kopinšek o svojih turah na Montblancu in Materhornu. Sedeži po 6 Din, stojišča po 3 Din se dčba v predprodaji v pisarni SPD, palača »Grafike«, Masarykova vosta, telefon 2963 in zvečer ob pol 20 dalje pri blaginji v Delavski zbornici. Planinec pridite vsi!

1 Nočno služba imata lekarni: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6 in mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9.

Maribor

— Pisarna MZSP v Mariboru, Kolodvorska ul. št. 1. Uradne ure vsak torek, četrtek, soboto od 17 do 18.

Celje

— Društvo pravosodne straže jetniških paznikov v Celju ima 13. t. m. ob 18 v sprejemni pisarni jetnišnice okrožnega sodišča društveni sestanek.

— SK Celje ima redni letni občni zbor dne 13. t. m. ob 20 v mali dvorani Celjskega doma.

— Savinjska podružnica SPD v Celju bo imela redni letni občni zbor dne 24. januarja v restavracijskih prostorih Narodnega doma v Celju.

— Združenje poštnih, telegrafskih in telefonskih zvančnikov in služiteljev v Celju ima redni letni občni zbor dne 14. januarja ob pol 9 zjutraj v Celjskem domu.

Drugi kroji

16. Drevi ob 8 bo predaval uradnik Košiček v Drušvenem domu o mladi Turčiji. Predavanje bodo spremljale krasne slikopisne slike. V Društvenem domu na Viču je že nad deset let nepretrgoma vsaki prvi petek v mesecu prosvetni večer. Ti večeri so med občinstvom zelo priljubljeni, kar dokazuje vedno številan obisk. Pričakujemo, da bodo naši prijatelji tudi drevi napolnili dvorano, saj bo predavanje zelo zanimivo, ker je predavatelj sam nedavno potoval po Turčiji.

1 Ljutomer. Vombargarjevo dramo »Vrnitev« ponovno vprizora »Ljudski italijanci« v dvorani Katoliškega doma v nedeljo, 14. t. m. ob pol 4 popoldne.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

Drama

Začetek ob 20.

Petek, 12. januarja ob 15: »Cvrček za pečjo.« Dijaška predstava. Cene od 5 do 14 Din.

Sobota, 13. januarja: »Kulturna prireditve v Črni mlaki« Izven Zlžene cene.

Nedelja, 14. januarja ob 15: »Robinson ne sme umreti« Globoko znižane cene od 6 do 20 Din.

— Ob 20: »Sonjkin in njegova sreča«. Izven

Opera

Začetek ob 20.

Petek, 12. januarja: Zaprtlo.

Sobota, 13. januarja: »Jenufa«, Premiera. Red A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Petek, 12. januarja: Zaprtlo.

Sobota, 13. januarja ob 20: »Scampolo«. Red B.

Nedelja, 14. januarja ob 15: »Pastirček Peter in kralj Briljantin«. Otroška predstava po najnižjih cenah od Din 10 navzdol. — Ob 20: »Mala Floramye«.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 12. januarja: 11.00 Šolska ura: Smučanje (Janko Sichel) 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče 18.30 Prodavanje Narodne odbrane 19.00 Sokolsko 19.30 Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka) 20.00 Prenos iz Dunaja: Misa solennis 22.00 Cas, poročila, plošče.

Sobota, 13. januarja: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče, stanje cest 18.30 Zabavno predavanje (Valo Bratina) 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) 19.30 znanji politični pregled (dr. Zigi) 20.00 Radio orkester 20.30 Saksofon solo, g. Žihari 21.00 Božične pesmi v tercetu (sestre Stritar) 21.30 Cas, poročila 21.50 Radio orkester in Radiojazz.

Drugi programi

Sobota, 13. januarja:

Belgrad: 16.00 Radio orkester 19.50 Koncert poljske glasbe 21.00 Mala Floramye, opereta (na ploščah). — Zagreb: 20.15 Klavirski koncert 20.45 Koncert orkestra — Dunaj: 12.00 Orkestralni koncert 16.40 Koncert za citre 17.40 Violinski koncert 18.50 Radio orkester 20.05 Zvilenje je son. drama, Grillparcer. — Beromünster: 20.30 Črni domo, opera. Auber. — Darenten: 19.45 Vokalni koncert 22.35 Koncert vojaške godbe z baritonom. — München: 16.00 Simfonični koncert 19.00 Narodne pesmi 20.10

Ameriški učenjak profesor Butler, rektor univerze Columbia v Newyorku je izračunal, da je svet zadolžen za 60 milijard funtov (1 funt okoli 270 Din). Nasproti temu dolgu stoji kritje v zlatu v znesku 1.6 milijarde, Butler predlaga, naj bi se ustanovil mednarodni denarni zavod, ki bi sprejel vse zaklade zlata tega sveta

Nekaj tolažbe za nas

Tudi milijarderji so obubožali

Znani francoski ilustrirani list »Illustration« je priobčil mičen članek, ki kaže, kako so tudi milijarderji zaradi gospodarske krize »obubožali«.

V Združenih državah je bilo leta 1929 43.000 milijonarjev. Leta 1932 je to število padlo pod polovico in je znašalo 19.000. Leta 1929 je bilo samo 513 Američanov, ki so napovedali več kakor milijon dolarjev dohodkov na leto, leta 1930 jih je bilo še 149 in leta 1931 je ostal takšen milijonar samo še stari John D. Rockefeller. Njegov sin Rockefeller je leta 1924 naznanil davčnim uradom še nad 6 milijonov dolarjev letnih dohodkov, leta 1931 pa so se ti dohodki zmanjšali na pol milij. dolarjev.

Gre vedno za milijonarje v dolarjih. To število bi se seveda povečalo, ako bi na primer računali v dinarjih, oziroma zmanjšalo, ako bi vpoštevali samo milijonarje v funtih. Za časa inflacije v Nemčiji ali pa v Avstriji je marsikdo postal ne-nadoma milijonar v markah in kronah, ki niso bile več nič vredne. Oznaka milijonar je torej precej relativna. Upoštevati je treba še drugo okolnost, da namreč mnogi milijonarji skrivajo svoje dohodke. Tako je znano, da znani ameriški milijonar Pierpont Morgan ki je eden najbogatejših mož na svetu, dve leti sploh ni plačal davkov. Pred preiskovalno komisijo senata je izjavil, da ni davkov pravečal iz enostavnega razloga, ker mu njegovo premoženje ni dajalo več novih dohodkov.

Za najbogatejše može se smatrajo danes v Ameriki Rockefellerji, ki so leta 1929 imeli še premoženje ene milijarde dolarjev. To premoženje se je skrčilo na 250 milijonov dolarjev. Za njimi je prvi avtomobilski kralj Henry Ford, ki je leta 1928 imel še premoženje 1200 milijonov dolarjev. Danes cenijo to premoženje na 120 milijonov dolarjev. Za tretjega najbogatejšega moža v Ameriki je veljal

nekdanji finančni minister in kralj aluminija gosp. Mellon. Leta 1929 so njegovo premoženje cenili na 200 milijonov, službeno namreč. Drugi so menili, da je v resnici vredno 600 milijonov dolarjev. Danes ima Mellon še okoli 100 milj. dolarjev.

Kaj pa angleški milijonarji? To so milijonarji v funtih šterlingih. Najbogatejši Anglež je lord Iveagh, ki je nedavno podedoval po svojem očetu, lastniku velikanskih pivovarn, 11 milijonov funtov. Morda je še bogatejši vojvoda Westminsteri, ki je najbogatejši veleposestnik in katerega premoženje cenijo na 40 milijonov funtov. Rajnki sir John Elermann, znan brodar, je imel 30 milijonov funtov. Večina tega premoženja je prišla v smislu finančnega zakona v državno blagajno kot dedni davek.

V Franciji velja za najbogatejšega moža tovarnar svile Gillet, za njim se imenuje izdelovalec konjaka Hennessy, za tem Louis Dreyfus, žitni trgovec. Tovarnar dišav Coty je s svojimi političnimi manevri, tako s svojim listom »Ami Peuple« in z drugimi alerami zeubil mnogo denarja. Lastniki znanih tovarn orožja Schneider Creuzot se ne imenujejo kot najbogatejši Francozi.

Leta 1913 je bilo v Nemčiji 15.000 milijonarjev, leta 1920 komaj še 4000, leta 1928 2094. Od teh je imelo 180 več kakor 5 milijonov mark.

Diamantni kralji Joal v Južni Afriki so na glas, da imajo premoženje 15 milijonov funtov. Toda najbogatejši človek na svetu je še vedno doma v pravljici Indiji, in to je Nizam Hajderabad-ki. Samo njegova zlatnina in njegovi biseri so vredni 100 milijonov funtov. Njegov letni dohodek znaša 4 milijone funtov. Gequar-Baroda ima premoženje, ki je vredno 30 milijonov funtov in prav toliko bo imel Aga-Kan, znani indijski princ, ki je poročen z neko Francozinjo in ki živi navadno v Evropi.

Truplo slovitega sleparja Stavinskega, ki se je v Chamonixu ustrelil v trenutku, ko je policija potrkala na njegova vrata, da bi ga aretirala

Gotovo ne več

da ima zmrznjeno mleko isto hranilno vrednost, kakor sveže;

da se zvok hitreje širi skozi kamen kakor skozi zrak;

da je washingtonski Bureau of Standards sestavil žrnito, ki vsebuje amonijak mesto kisline, ki razjeda papir;

da so kitajski zdravniki že pred 1000 leti zdravili opekline s čajem in da je šele moderna znanost prišla na to staro metodo, ko je ugotovila, da tanjina kislina, ki jo vsebuje čaj, blagodejno vpliva na opekline;

da v nekaterih ameriških velemedstih brezposelni stražijo v bližini šol kot prometni policaji;

da so niagarski slapovi 30.000 let stari in da bodo že čez 20.000 let zginiti.

Naidražii spomenik na svetu

bodo letos postavili v Montrealu skladatelju kanadske narodne himne, Calixi Luvallee. Za spominski hram, ki bo združen s spomenikom, je kanadska vlada odobrila kredit v okroglem znesku 150 milj. Din. (A)

Nova ležišča zlate rude

Kaj meni škof zlatonosnih poljan

Nedavno so odkrili v angleški koloniji Kenia v vzhodni Afriki nova, obširna ležišča zlate rude. Ta najdišča leže v apostolskem vikariatu Kisumu, ki ga vodijo misijonarji Mill Bill iz Londona.

Apostolski vikar tega vikariata Gorgonius Brandsma, ki je bil pred kratkim na Nizozemskem posvečen za škofa, je na svojem povratku v misijone obiskal sv. očeta in nam je dal zanimive podatke o svojem misijonskem okrožju.

»Predvsem me naslov »škof zlatonosnih poljan« ni očaral. Tudi vemo iz izkušnje, da nikjer v Afriki taka najdišča niso bila v korist domačinov, temveč celo nasprotno, v njihovo telesno in moralno suženjstvo. K sreči je vlada v koloniji Kenia izvedla najostrejšo ukrepe, da bi se pri nas v Kakamegi kaj takega ne pripetilo. V novo imenovano komisijo za varstvo domačinov je bil tudi izvoljen apostolski vikar.

Ze nekaj let pred najdbo zlata v Kakamegi je naš misijon v tem kraju prav lepo uspeval in zato nas je ta novost upravičeno navdala z bojaznjo. Hvala Bogu, naših črncev življenje je ostalo razmeroma nespremenjeno. Samo nekaj kilometrov od zlatega polja leži naš misijon, kjer uspešno de-

lujejo mill-hillski misijonarji in uršulinke. Na praznik Kristusa Kralja je bilo sprejetih prvih šest postulantk v novo ustanovljen red redovnic-domačink.

Ce bi vsaj nekaj od zlata pripadalo našemu misijonu, bi nam prišlo izredno prav, ker misijonske naloge in uspehi v Kisumu rastejo z ogromno naglico. V prvih osmih letih obstoja misijona je bilo podeljenih 50.000 krstov. Od ustanovitve misijona — leta 1925 — je bilo tam samo 1500 katoličanov, sedaj jih je kljub smrtnim slučajem, precejšnjemu izseljevanju itd že 42.707. Pred 30 leti smo se lahko govorili o teh naših ljudeh, da so divjaki; od danes naprej v štirih letih pa upamo, da bodo imeli že prvega svojega duhovnika-misijonarja.

Trdno zaupamo v mučenje iz Ugande, ki so tu v visoki časti, in v pogostno prejetje svetega obhajila. Zadnje leto smo razdelili nad pol milijona obhajil: to daje našim vernikom svojstven značaj in jih dela za vnete apostole. Številna spreobrnjenja ne gredo toliko na naš račun, temveč so v prvi vrsti delo krepkega jedra naših najstarejših kristjanov pod vodstvom številne, tisoč ljudi obsegajoče čete katehistov. Edino tako nam je bilo mogoče, da smo v preteklem letu krstili 5000 odraslih. (Fides.)

Hitlerizem ubi'a radić

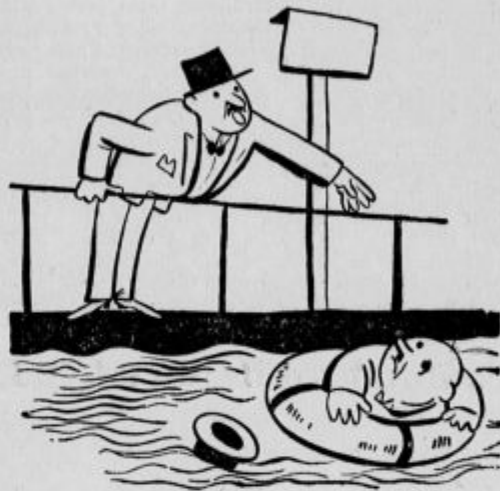
Število naročnikov nemških radiopostaj se je skrčilo letos za 54 odstotkov. Vlada je razposlala vprašalne pole, da bi ugotovila vzroke tega poraznega nazadovanja. Zdaj je objavila poročilo o zbranih podatkih, iz katerega je razvidno, da se sklicuje 40 odstotkov »uskokov« na denarne težkoc: brezposelnost, zmanjšan zaslužek, previsoke davke in slično. Do 5 odstotkov nekdanjih poslušalcev se pritožuje zaradi stalnih motenj, ki so jim vzele veselje do radija. Samo 9 odstotkov odgovorov je pogumno ugotovilo glavni vzrok: dolgočasen in manj vreden oddajni spored. Kakor znano, tvorijo pretežno večino vseh sedanjih nemških sporedov dolgi Hitlerjevi, Göbbelsovi in Göringovi govori.

Predor pod Hudsonom

Pod Hudsonom bodo gradili velik predor, ki bo vezal obe mesti Manhattan in New Jersey. Ministrstvo javnih del je dovolilo kredit 37 milj. dolarjev za gradbo predora, katerega stavbni stroški so preračunjeni na 40 milj. dolarjev. Zaposlenih bo 8000 delavcev za dobo štirih let. (A)

Francoški letalec Massotie je preletel 1000 km v dveh urah 47 minutah in 31 sekundah in je s tem postavil nov svetovni rekord. Letel je s hitrostjo 358.158 km

»Ali ste znoreli, da se radi klobuka izpostavljate življenjski nevarnosti?«
»Veste, bal sem se, da bi se prehladil, ako bi šel dalje brez klobuka.«

Kuharica se je odpravila v mesto in se čedno oblekla.

»Vi ste se pa res lepo opravili, Tončka,« pravi gospod.

»Da, da, naučila sem se pač, kako se je treba garnirati.«

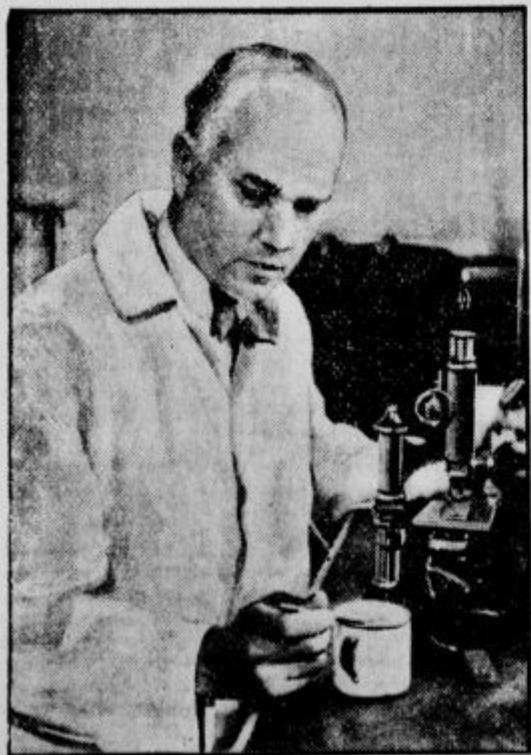
Rudniških nesreč ne bo več?

V trenutku, ko je vsa evropska javnost pod dojmom strašne rudniške nesreče pri Oseku na Češkoslovaškem, prinašajo ameriški listi razveseljivo vest, da sta v Pensilvaniji v Ameriki dva rudniška inženjerja sestavila pripravo, s pomočjo katere je mogoče obvarovati rudarje pred eksplozijo plinov. Praksa bo pokazala, koliko je ta iznajdba vredna. Inženjerja trdita, da je z njeno pomočjo mogoče stalno odvajati pline in prah, ki nastajajo pri kopanju premoga. Ne samo to, v primeru, da bi se v rudniku nabralo toliko plinov, oziroma toliko nevarnega prahu, ki bi lahko eksploziralo, sproži ta naprava sireno in s tem opozori vse rudarje, da so v nevarnosti. Ta priprava ima eno pomanjkljivost, da je namreč zelo draga in da se bodo prav radi tega lastniki rudnikov upirali, da bi jo vpeljali. Seveda bi jih lahko oblasti prisilile, da to store.

4300 km brez pristanka

Svetovni rekord v daljavi za hidroplane so dosegli 12. maja 1931 Mermoz, Dabry in Gimie, ki so preleteli 3173 km. Ta rekord so te dni pobili zopei Francozi, in sicer korvelni kapitan Bonot, poročnik Jean Pierre, pilot Gauthier, radiotelegrafist Emont in mehanik Duruthy, ki so preleteli 4300 km, to je 1000 km več. Njihov hidroplan Croix-du-Sud se je dvignil v nedeljo ob 13.12 in je pristal v Saint Louis du Senegal naslednji dan opoldne in 18 minut, to je po 23 urah. Letalo je torej letelo z brzino 185 km na uro.

Iz pritlikavca velikon?

Ameriški biolog dr. Herbert M. Evans trdi, da je znašel zdravilo, s katerim lahko podaljša človeško telo. Pritlikavci lahko postanejo velikani. Zdravilo je poskusil pri živalih, ki so postale dvakrat večje, kakor navadne iz iste vrste.

Pogled na 13 rakev, v katere so položili trupla ponesrečenih rudarjev v rudniku pri Oseku. Druga 129 žrtve je ostalo v rovu. Češki rudarji spremljajo svoje tovariše na zadnji poti

Gospodarstvo

Trgovinski sporazum z Italijo

Postopno povečanje uvoznih carin za živino

Belgrad, 11. januarja 1934. Današnja Politika prinaša na uvodnem mestu članek pod naslovom: »Kaj predstavlja novi dopolnilni sporazum z Italijo?«. V članku razpravlja pisec N. D. o historijatu trgovinskih pogajanj z Italijo. Navaja, kako je sedanja borba Italije za zvišanje carin pri uvozu živine samo del njene akcije za osamosvojitve v agrarni produkciji. Ker se s samim povečanjem carin ni dala doseči res uspešna zaščita ital. živinoreje, se je uvelod pateg povečanih carin se sistem konfingentov, ki ga doslej Italija v taki obliki ni poznala.

Nato navaja tele detajle: z novim sporazumom je carina določena za vole na 85 italijanski lir za stot. Dosedaj je znašala carina po komadu za vole 350 lir. Tako je sedaj carinjenje po komadu za zamenjavo s carinjenjem po teži. Omenjena carina 350 lir za komad bi znašala za vole naših tež 50 lir za stot in pomeni torej nova carina povišanje za 35 lir pri stotu. Ker pa bi nova carina predstavljala prevelik skok v primeri s sedanjo, je določeno, da se nove carine uveljavijo postopoma. V prvih 4 mesecih po uveljavitvi novega dopolnilnega sporazuma bo znašala carina 70 lir za stot, v petem mesecu bo veljala carina 80 lir in bo po petem mesecu šele uveljavljena definitivna nova stopnja 85 lir za stot. Tako se bodo postopoma uveljavile tudi druge carine na živalske proizvode.

Novi sporazum je eksperiment. Če se bodo ceno dvignile in bomo imeli kaj od tega korist, potem bo to za nas dobro. V slučaju pa, da se ne doseže ta efekt, bomo imeli priliko oceniti, koliko nam povečane carine konvenirajo. Z drugimi besedami, če se za prve 4 meseca pokaže, da carina 70 lir še vedno dopušča rentabilen izvoz, kar pomeni izvoz, ki ne bo imel za posledico znižanja današnjih cen za živino pri nas, bomo avtomatično prešli v peti mesec s carino 80 lir, odnosno v zadnjo dobo s carino 85 lir, dokler nam bodo te carine

zagotavljale dovoljne pogoje za izvoz. Če se pa pokaže, da naveden carine izključujejo možnost donosnejšega izvoza, nam je rezervirana pravica sporazum odpovedati za mesec dni ob koncu vsake od treh določenih dob, odnosno sklozi 4, 5 ali v nadaljnjih mesecih vsak trenutek. (To se nam ne zdi velik uspeh. Op. ur.).

Končno pise »Politika«, da je naš kontingent za živino določen na 45.000 glav. Ta kontingent je višji kot je znašal naš izvoz 1932 in 1933 pri slobodnem režimu (ko je znašal izvoz 29.000, odn. 40.000 glav). Kontingent se bo razdelil na tedne. S kontingentiranjem pa niso uvedene nobene posebne formalnosti. Z novim sporazumom so rešena nekatera veterinarska vprašanja. Nadalje bo najbrže začel poslovati stalni gospodarski odbor.

Novi sporazum stopi v veljavo, ko pristane na izpremembo dosedanjih carin tudi Madjarska in Rumunija. Rumunija je že dala svoj pristanek, do čim se bodo pogajanja z Madjarsko začela v kratkem in je pričakovati, da stopi novi sporazum v veljavo že meseca februarja 1934.

S tem se potrjujejo dosedanje vesti o tem sporazumu, samo s to razliko, da carine niso znižane, kot smo prvotno poročali po »Neue Freie Presse«, ampak so se povišale. Kar se tiče kontingentov, je slika nejasna, ker ne vemo, katere vrste živine bodo prišle v poštev za kontingente. Dokler nam niso znani detajli, tudi ne moremo primerjati kontingentov s sedanjim izvozom. Šele tedaj se bodo pokazale vse strani novega sporazuma. Za privolitev v povečanje italijanskih uvoznih carin na živino nismo dobili nobenih koncesij, razen če smemo imenovati koncesijo, ki odtehta povišanje carin za tako važen predmet kot je živina, zvišanje carine na uvoz lanenega olja. Pričakovali smo, da se bodo uredile nekoliko boljše razmere za naš izvoz lesa v Italijo, kar bi lahko zahtevali za kompenzacijo.

Poštna hranilnica v I. 1933

Pravkar objavljeni podatki o poslovanju Poštne hranilnice za december kažejo zopet povečanje števila vlagateljev za 3.855 na 264.515. Obenem pa so se povečale tudi vloge za 27.45 milj. Din. Velik dvig vlog v decembru, ki prekasa dvig vlog v prejšnjih mesecih, je pripisovati predvsem pripisu kapitaliziranih obresti za leto 1933.

O gibanju hranilnih vlog nam govore te-le številke jasno dovolj:

31. dec. 1930	209.6
31. dec. 1931	334.1
31. dec. 1932	442.7
31. dec. 1933	564.1

V treh letih so se vloge pri Poštni hranilnici dvignile za 354,5 milj. Din in presegle vsoto pol milijarde Din. Poštna hranilnica ima zlasti mnogo malih vlagateljev in je danes po številu vlagateljev prvi denarni zavod v državi. Pa tudi po višini hranilnih vlog spada med vodilne zavode, saj je imel naš največji denarni zavod hranilnih vlog na knjižice Prastidione vlog leta 1930 1.658,3 milj. Din in je v poznejših letih nastopil prav velik padec vlog ravno pri zasebnih denarnih zavodih, do čim so privilegirani denarni zavodi še nadalje zabeležili znatne dvige. Skupno so lani hranilne vloge pri Poštni hranilnici narasle za 121,6 milj. (leta 1932 za 108,6 milj.). Če vzamemo za izhodišče 1. oktobra, ko se je torej približala naša denarna kriza svojemu višku, imamo zabeležiti dvig vlog za 265,6 milj. Din, kar je ogromna vsota, ki bi prišla drugače naravnost v prid našemu gospodarstvu, ki tako trpi na pomanjkanju kapitalov in kredita.

Podoben razmah kot hranilne vloge je doživel tudi poštočevni promet. V decembru je znašal promet 5.293,0 milj. Din in je bil kot običajno nekoliko manjši kot prejšnji mesec, ker podjetja drže svoje naložbe pri poštni hranilnici že zaradi likvidnih bilanc. Pač pa je v decembru zopet narastel odstotek brezgotovinskega prometa in sicer od 48,59 odst. v novembru na 49,08 odst. v decembru. Tudi število poštočevnih računov je v decembru naraslo za 158 in doseglo s tem stanje 23.384. Leta 1932 jih je bilo konec leta 21.888, leta 1933 pa 20.400.

Tudi vloge na poštočevnih računih so dosegle ob koncu decembra 1933 rekordno višino, znašale so 1.158,25 milj. Din. Vloge se že dalj časa od avgusta dalje gibljejo nad 1 milijardo Din. Stanje vlog je bilo zadnja leta naslednje (v milijonih Din):

31. decembra 1930	978,8
31. decembra 1931	799,6
31. decembra 1932	944,5
30. junija 1933	890,4
31. avgusta	1.082,6
30. septembra	1.019,5
31. oktobra	1.043,7
30. novembra	1.148,6
31. decembra 1933	1.158,3

Dvig vlog je v tekočem letu videti kaj stalen in se bo gotovo nadaljeval v prihodnjem letu. Vsa tujca sredstva Poštne hranilnice so konec leta 1933 presegle vsoto 1.722 milj. Din in so še pred letom dni znašala komaj 1.387 milj. Din. Zato je pričakovati, da se bo bilanca vsota Poštne hranilnice v letu 1933 dvignila od 1.465 na najmanj 1.800 milijonov Din, kar pomeni, da je Poštna hranilnica postala po bilančni vsoti četrti največji zavod v državi (Narodna banka, Državna hipotekarna banka in Prastidione izkazujejo še večje bilančne vsote).

Gospodarska Mala zveza

Kot smo že poročali, se je začelo v tork zborovanje Gospodarskega sveta Male zveze v Pragi, ki ga je začel sam česki zunanji minister dr. Beneš. Na plenarni seji v sredo so bile že izbrane komisije, v katerih se bo delo nadaljevalo. Komisij bo pet: prva se bo pečala z vprašanjem donavskega prometa, druga s poštnim prometom, tretja z železniškim prometom, četrta bo razpravljala o sodelovanju emisijjskih bank, dočim bo peta obravnavala trgovinskopolitična vprašanja. Poleg tega je bilo sklenjeno, da ustanovi poseben uradniški odbor, ki bo dal resolucijam in sklepom dokončno obliko. S tem se je začelo podrobno delo, ki bo trajalo dalj časa in bodo sestavljene resolucije in vpoštevane vladam članic Male zveze.

Belgarske srebrnike bodo kovali v naši državi. Po poročilih iz Beograda se bodo v kovnici v Beogradu kovali belgarski srebrniki po 50 in 100 levov za skupno 400 milijonov levov. Dosedaj so Belgari dali kovati svoj denar na Madjarsko.

Kde zastare amortizirane obveznice vojne škode. Po zakonu o izplačilu vojne škode zastare za amortizacijo izžrebane obveznice loterijske 2,5% rente za vojno škodo po 5 letih, tako zastare letos 28. februarja obveznice, ki so bile izžrebane leta 1929. Dosedaj je neizplačanih samo še nekaj komadov tehle serije: 137 614 628 739 780 930 1695 1805 2074 2076 2369 2414 2495 3053 3435 3577 3729 3803 4020 4119 4333 4339 4393 4500 4605.

Izvoz neprodanega starega hmelja. Finančno ministstvo je odredilo, da se v cenovnik za zava-

rovanje valute pri izvozu blaga vnese nova rubrika »stari hmelj« in je na ta način dana možnost izvoznikom, da opravičijo devize za izvoz tega hmelja. Da pa ne bi prišlo do neprilike, je finančni minister odredil posebno komisijo, v kateri bodo tudi zastopniki carinarnice in ki bo vedno ocenila hmelj in se bo to beležilo pri izvozu v posebne rubrike. Ker je lansko blago večinoma prodano, bo sedaj omogočeno prodati še pred novim pridelkom tudi preostale količine hmelja iz prejšnjih let.

Borzu

Dne 11. januarja 1934.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Bruslia, Curia in Trsta. Narasli so Amsterdam, Berlin, London in Pariz, popustili pa tečaj Newyorka in Praga.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 9,15, na zagrebški po 9,07, na belgrajski pa po 9,08 in 9,06. — Grški boni so notirali v Zagrebu 33—34,50, v Beogradu pa 34 (34).

Ljubljana, Amsterdam 2301,51—2312,87, Berlin 1359,58—1370,38, Bruselj 755,79—799,73, Curia 1108,35—1113,85, London 186,42—188,02, Newyork 2630,50—2658,76, Pariz 224,32—225,44, Praga 170,01 do 170,87, Trst 300,13—302,53.

Curia, Pariz 20,235, London 16,845, Newyork 330,—, Bruselj 71,80, Milan 27,11, Madrid 42,60, Amsterdam 207,625, Berlin 172,825, Dunaj 72,80 (57,50), Stockholm 85,85, Oslo 84,60, Kopenhagen 75,20, Praga 15,34, Varšava 58,05, Atene 2,95, Carigrad 2,495, Bukarešta 3,05.

Vrednostni papirji

Tendence je bila v Zagrebu nekoliko slabejša, čvrsto je edino 7% inv. pos. Pač pa je bilo boljše razpoloženje v Beogradu, kjer so tečaji večinoma narasli. Promet je bil znaten in je znašal vojna škoda 1000 kom., agrarij 100.000, 7% inv. pos. 250.000, begl. obveznice 150.000, 8% Bler 2.000 dol. in 7% Bler 1.000 dol.

Ljubljana, 7% inv. pos. 54 den., agrarij 29 den., vojna škoda 295 den., begl. obv. 42 den., 8% Bler, pos. 39 den., 7% Bler, pos. 37 den., Narodna banka 7% pos. Drž. hip. banke 52 den., Krani. ind. 250 bl. Zagreb, Drž. papirji 7% inv. pos. 57—59 (57, 58), agrarij 29—30 (30), vojna škoda 292—295 (294, 296, 297), 2. 290—291 (290, 291), 3. 287—289 (298, 299), 4. 288—289, 6% begl. obv. 40,50—41,50 (40,50, 41), 8% Bler, pos. 37,75—40,50 (40), 7% Bler, pos. 37—37,50 (37). — Delnice: Narodna banka 3800 denar, Priv. agr. banka 240—242, Impex 50 den., Trboveljska 140 bl.

Beograd, Narodna banka 3850—3900, Priv. agr. banka 241—243 (243, 240, 50), 7% inv. pos. 59 den. (58), agrarij 29,50—30,25 (30, 29,50), vojna škoda 296,50—297,50 (298, 296,50), 3. 291 bl. (290), 6% begl. obv. 43—43,25 (43,75, 42), 8% Bler pos. 39 den., 7% Bler, pos. 37—37,75 (37,50), 7% pos. DHB 55 den.

Luzernski načrt novih valovnih dolžin od 15. jan.

Oi zadate razdelitve valovnih dolžin radiofonskim oddajnim postajam so se odlojne energije večine teh postaj teko povečale, da so nastale ob utne motnje pri spremanju in je že v bližnji bodočnosti grozil popoln kaos, ker se vedno rastejo postaje velikanske, ki seveda po va ovni dolžini sosedne postaje kar duše. Zato je konferenca mednarodne radiofonske unije, ki se je vršila v Luzernu, nanovo porazdelila valovne dolžine vsem evropskim postajam, vključno evro sko unijo do Urala.

Prehod od starih na nove valovne dolžine se bo po luzernskem dogovoru izvršil v noči od 14. na 15. januarja (od ne telje na ponedeljek). To noč bodo glavne evropske postaje, ki so posebej za to določene, vršile kontrolo nad drugimi postajami, da bodo te res zavezale na valovni lestvici ona mesta, ki so jim določena. Vkolikor bi se ta prehod in kontrola v tej noči ne posrečila, se bo nadaljevala v noči od 15. na 16. januarja. Tako bo za naše postaje vršila kontrolo italijanska postaja Sesto Calende in preko postaje Rim avalska rezultate svojih opazovanj v francoskem jeziku in sicer: za Beograd ob 3, Zagreb 3,05 in Ljubljano ob 3,10 v ponedeljek zjutraj po srednjeevropskem času. Sledaj prinašamo preglednice novih valovnih dolžin po luzernskem dogovoru. Ker bo nova razdelitev evropskih postaj osetna neprijetna za one, ki imajo na svojih aparatih v celotno lestvico z imenit postaj, prinašamo poleg novih valovnih dolžin postajne postaj tudi še pos-bno razporeditve s storo razsvetlojijo postaj. Kdor išče na pr. Praga, naj kar posleđa v prvo rubriko, katera postaja je bila prva na tem valu in naravnost lestvico na ta val (Praga je n. pr. na isti valovni dolžini, kakor je bil prej Bero münster). Tako se mu ne bo treba truditi z iskanjem postaje po valovnih dolžinah.

Postaja				ostaja			
Doslej	Poslej	m	Kw	Doslej	Poslej	m	Kw
Nyiregyhaza	Nyiregyhaza (Madjarska)	200	6,2	Hamburg	Scottish-Regional (Angl. ja)	371	50
Nyiregyhaza	Celovec (Avst. ja)	210	0,5	Scottish Reg.	Lvov (Poljska)	377	16
Königsberg	Varšava II. (Poljska)	217	2	Lvov	Lepzig (Nemljka)	382	120
Saizburg	Königsberg (Nemljka)	223	0,5	Toulouse	Lontouse (Francija)	387	2
Lodz	Loz (Poljska)	223	1,7	Lepzig	Midland-Regional (Angl. ja)	391	25
Lodz	Montpellier P. T. T. (Franc.)	224	5	Bukarest	Katovice (Poljska)	396	12
Normandija	Sever-nemški val	226	4,5	Midland Reg.	Vi pari (Finska)	401	13
Severonem. val	Gidansk (D. njg.)	229	0,5	Midland Reg.	Marselle (Franc. ja)	401	5
Kiel	Sredaj-nemški val	232	2	Sottens	München (Nemljka)	405	100
Kiel	Linz (Avstrijka)	232	0,5	Katovice	Reval (Estonska)	410	20
Kiel	Saizburg (Avstrijka)	232	0,5	Atelone	Ki ew (Rusija)	416	100
Nürnberg	Riga (Latvija)	239	15	Berlin	Rim (Italija)	421	50
Nürnberg	San Sebastian (Spanija)	239	3	Moskva	Stockholm (Svedska)	426	55
Nürnberg	Luxemburg (Luksemburg)	240	150	Beograd	Pariz P. T. T. (Francija)	432	7
Linz	Gletwitz (Nemljka)	244	5	Stockholm	BEGRAD	437	25
Trst	Tr t (Italija)	246	10	Sottens	Stockholm (Svedska)	443	25
Trst	Little P. T. T. (Francija)	247	5	Paris P. T. T.	North-Regional (Angl. ja)	443	50
Gletwitz	Frankfurt (Nemljka)	251	17	Celovec	Lang-nberg (Nemljka)	456	60
Hörby	Monte Ceneri (Svica)	257	19	Gidansk	Lyons-Las-oua (Francija)	463	15
Frankfurt	Moravska Ostrava (Č.S.R.)	259	11,2	Beromünster	Praga (Čkoslovska)	470	120
Južnosopodni nemški val	London National (Angl. ja)	261	50	Lyon-La-Doza	Va za Lisabona (Portugal.)	477	—
London National	Turin (Italija)	262	7	Langenberg	Bruselj (Franc.) Belgija)	484	15
Morav. Ostrava	Hörby (Svedska)	265	19	North Regional	Prague (Ita. ja)	492	20
Barl	Košice (Čkoslovska)	270	2,6	Praga	Sund val (Svedska)	493	10
Turin	Neapoli (Italija)	272	1,5	Praga	Maroko (Afrika)	499	6,5
Turin	Barcelona (Spanija)	274	7	Firenze	Dunaj (Avstrijka)	507	120
Hilbersberg	ZAGREB	276	2	Bruselj (Franc.)	Madona (Latvija)	515	20
Bratislava	Bordaux (Francija)	278	12	Dunaj	München-Stuttgart (Nem.)	523	100
Innsbruck	Barl (Italija)	283	20	Biga	Athlone (Irsko)	521	60
Budimski val	Scottish-National (Angl. ja)	285	50	München	Palermo (Ital. ja)	521	2
Scottish-Nation.	Rennes (Francija)	288	25	Budimpešta	Beromünster (Svica)	530	60
Košice	Hilbersberg (Nemljka)	291	60	Budimpešta	Budimpešta (Madarska)	530	120
Hilversum	North Regional (Angl. ja)	296	50	Alina (Poljska)	Alina (Poljska)	560	15
Reval	Bril lavu. (Čkoslovska)	299	12,5	Bozen (Italija)	Bozen (Italija)	560	1
North-National	Ljubljana (NL ozemska)	292	29	Freiburg	LIUBLJANA	569	7
North National	Krakov (Poljska)	294	2	Ljubljana	Ljubljana (Avstrijka)	575	0,7
Bordeaux	Genua (Italija)	304	10	Oslo (39,3 m)	Moskva (Rusija)	1192	100
Zagreb	West-Regional (Angl. ja)	307	50	Katundorf (1154 m)	Lahti (Finska)	1145	40
West-Regional	Grenoble (Francija)	309	20	Luxembourg (1191 m)	Oslo (Norveška)	1186	60
Genua	Brestan (Nemljka)	316	60	Lahti (Finska)	Lehtnagrad (Rusija)	1224	100
Dresden	Göteborg (Svedska)	319	10	Kölnnd'org (Danska)	Kölnnd'org (Danska)	1261	7,5
Dresden	Alžir (Afrika)	319	12	Varšava (Poljska)	Varšava (Poljska)	1301	120
Göteborg	Bruselj (Finska) Belgija)	321	15	Motala (Svedska)	Motala (Svedska)	1354	20
Brestan	Brno (Čkoslovska)	325	32	Pariz-Ellel	Pariz-Ellel (1144 m)	144	2
Preston	Lunoges (Francija)	325	0,5	Moskva (1190 m)	Moskva (1190 m)	144	2
Preston	Hamburg (Nemljka)	331	100	Daventry (1551 m)	Daventry (1551 m)	1571	60
Milan	Helsingsfors (Finska)	335	10	Königsweusterhausen (1653 m)	Königsweusterhausen (1653 m)	1629	15
Poznanj	Gradec (Avstrijka)	339	7	Reykjavik (Islandija)	Reykjavik (Islandija)	1629	7
Bruselj, Finska	London-Regional (Angl. ja)	342	50	Knava Torvli	Knava Torvli	1629	7
Strasbourg	Poznanj (Poljska)	344	17	Avana (Kuba)	Avana (Kuba)	1629	7
Barcelona	Strasbourg (Francija)	349	12	Lahti (1179 m)	Lahti (1179 m)	1714	500
Gradec	Bergen (Svedska)	353	1	Haitzen (1175 m)	Haitzen (1175 m)	1726	25
Gradec	Valencia (Spanija)	353	1,5	Kowno (1193 m)	Kowno (1193 m)	1875	7
London Region.	Berlin (Nemljka)	357	100				
München	Moskva (Rusija)	361	100				
München	Bukarest (Rumunija)	365	12				
Alžir	Milan (Italija)	369	50				

Sport

Smuška gorska tekma v Guštanju

Sm. klub Guštanj-Kolje priredi 14. januarja medklubsko alpsko tekmo v smuku z vrha Uršlje gore s ciljem v Guštanju Praga vodi z vrha Uršlje gore, in sicer 2,5 km po alpskem svetu, nato preide v 1 km dolgo gozdno progo, nakar doseže odprte terene vzhodja Uršlje gore vse do cilja v Guštanju (12 km). Ker bo dne 13. in 14. januarja oskrbovan turistiški dom SPD na Uršlji gori, se priporoča izlet tudi netekmovalcem. Dne 14. januarja bo ob 8 zjutraj start. Tekmovalci se bodo spuščali vsaki do 6 minut. Med progo bo pri smučarski koči (Stanglovi koči) okrepčevalnica in sanitetna postaja. Zdravnik pa bo na cilju v Guštanju. Po končani tekmi se vrši razdelitev častnih nagrad v gostilni g. Cvitanica v Guštanju. Vabimo tovaršne smučarje, da se te tekme v obilnem številu udeležijo. Na svidenje!

Ljubljanska zimsko-portna podzveza ima drevi ob 20 v danški sobi kavarne Emona sejo upravnega odbora. Delegata Smuškega kluba Logatec in SK Tržič naj so po možnosti te seje tudi udeležiti. Dalje gg. Kajfž, Predelč, Iskra, Turnšek, Kubar, Smuc, Marinko, Jelenič, Vučnik, sigurno.

Nadaljevalni smučski tečaj SPD priredi nadaljevalni smučski tečaj v bližnji kolici Ljubljane od 15. do 20. januarja, vsakokrat ob 15. Udeleženci morajo obvladati plug in pluzni zavoj. Prijave sprejema pisarna SPD v svojih prostorih v palači »Grafike« (Musarykova cesta).

Mariborski smučarski klub. Odhod tekmovalcev k medklubski tekmi na Pesek, Uršljo goro in Prevalje, kakor tudi Markov tečaj jutri v soboto. Tekmovalne prijavnice pri g. Purkelcu.

Hockey. V nedeljo ob 4 popoldne v Mariboru pri Treh ribnikih hockey-tekma na drsališču med graškim klubom Kastner & Ochler in ljubljansko Ilirijo.

Tečaj na Cinzatu nad Falo traja še nepretrgoma. Snežne razmere zelo ugodne. Tečaj prijete SSK Maraton pod strokovnim vodstvom. Tečajniki imajo v penzionu Korman izborni oskrbo po najnižjih cenah.

SK Jugoslavija v Celju ima redni letni občni zbor dne 30. 1. m. ob 8 zvečer v klubovi sobi v Domu Samostanske ulice. Pozivajo se vsi člani in članice, da poravnajo vse obvez

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženskovinski oglei Din 2.—. Najmanjši znesek za mail oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka polna vrstica po Din 2:50. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Dober šofer
zanesljiv mehanik, mlad, vojašine prost, neoženjen — želi mesto. Dopolni na upravo »Slovenca« pod »Nizka plača« 311. a

Službodobe

Trgovska pomočnica
za samostojno vodstvo podružnice dobi službo s 15. jan. Kavcija 4000 do 5000 Din potrebna. Ponudbe pod šifro »Priprosta za deželo« št. 265 na upravo »Slovenca«. (b)

Blagajničarka
dobra računarica — po možnosti z znanjem stroje-pisja, se takoj sprejme. Vprašati: Gostilna Orao, Zagreb, Frankopanska 13.

Raznašalca (-ko)
obenem inkasanta, z nekaj tisoč kavcije, prikupnega vedenja, takoj sprejemem. — Ponudbe pod »Ljubljana« št. 295 na upravo »Slovenca«. (b)

Pouk

Gospodične
za dnevni in večerni pouk v šivanju perila — se sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« št. 296. (u)

Šoferska šola

E. Čeh
(bivša Camernska šoferska šola) Ljubljana, Osnovna c. 3.
Šola za poklicne šoferje in amaterje. Prospekti in poštarna zastoj in franko.

Krojni tečaj

otvori specialna prikovalnica. Udeležence lahko svojo garderobo izdelujejo pod strokovnim vodstvom. — Prijave do 15. januarja. — Jožica Kumerlj — Ljubljana, Gledališka 7, pritličje. (u)

Stanovanja

ODDAJO:
Štirisobno stanovanje s kopalnico, plinsko napeljavno, oddam za februar v bližini sv. Jožefa. Naslov v upravi »Slovenca« št. 294. (č)

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Čeka in smrt

V Sibiriji me zelo preseneča vedenje prebivalstva. V Tjumeni smo šli na trg, da bi dobili v zameno živil. Obrnili smo se do neke trgovke, ki smo ji ponudili prstan v zameno za zmetek. Vpraša nas:

»Vi ste beženci?«

»Da«

»No, potem vam ne prodam ničesar! Pa bi o. tali doma! Rdeči so desetkrat boljši od Belih! Hudič vas je nam obesil na vrat!«

Začela nas je obsipati s čisto prostakiimi psov-kami, kakršne se nahajajo edino v besedni zbirki sibirskes sejmke. Z nami je bila tajna svetnica; trgovske posovke so jo naravnost porazile, in to tem bolj, ker se je zbrala okrog nas velika množica, ki je pritrjevala Sibirkinji. Tajna svetnica se je povzpela na kmečki voz in začela kričati:

»Vi ne marate Belih, ampak Rdeče? Dobro, izvršno! Le pričakujte svojih osvoboditeljev! Ze prihajajo, prav, prav kmalu bodo tu! Zapri vam bodo cerkve, postrelili vam može, mučili sinove in vam vzeli vse, kar imate! Ne boš več dolgo kupčevala s svojim zmetkom, golobčica moja, privo-sili si ga bodo komisarji! Ko boste berači, se spomnite bežencev, ki so prišli ob vse in stradajo, vi jim pa niti za zlato nečete dati zmetka in sladkorja!«

Komaj je končala, je začela krčevito jokati in le s težavo smo jo spravili oddol.

Moj Bog, kako neumni so ljudje! Vse morajo najprej na lastni koži občutiti, preden morejo raz-u. etiti; liki psi so, ki morajo najprej čutiti bič, preden doumejo njegovo bistvo. Sicer je pa čudno, da se v Tjumeni, kakor se vidi, prav tisti ljudje naj-bolj ogrevajo za Rdeče, ki imajo za nje boljše-viki pripravljena najslabša presenečenja, namreč trgo-vci, srednji uradniki, izobraženci in podobni.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Perje

puh. 15 vrst — od 8 Din naprej — ter volno in žimo za modroce prodaja najceneje SEGA, Wolfova 12 (dvorišče).

VATO

v tablah in za odeje — preden naročite za Vašo potrebo — zahteva te moje vzorce in cenik

Arbeiter-Maribor

Krušno moko in rženo moko vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik, Tržaška cesta št. 16. Telefon 33-13.

Ročni voziček
na dveh kolesih, rabljen, po ugodni ceni naprodaj. Več pove uprava »Slovenca«. (l)

Obri

telefon 2059

Premog suha drva

Pogacnik, Bohoričeva ulica 5

DRVA IN PREMOG

pri Iv. Schumi Dolenjska cesta Telefon št. 2951

Ozeblina

Ce Vam začno noge ali roke otekati in če občutite, da Vas pečejo ali srbijo, potem zmešajte v vroči vodi toliko Saltrat Rodella, kolikor je potrebno, da bo sproščeni kisik dal vodi videz neposnetega mleka. Če pomosite tedaj noge ali roke v to mlečno kopel, prodre sproščeni kisik v znojnice, umiri in zdravi kožo in podkožno tkivo. Bolečine in srbečica izginejo, še predno poteče ena minuta. Glejte na uro in občutite boste največjo ugodnost.

Kurja očesa tudi izginejo in se lahko po par kopelih odstranijo s korenino vred šestokrat se lahko po nekaj kopelih nosijo za celo številko manjši čevlji.

Saltrat Rodell se prodaja v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Kako sem se v 60. letu rešila gub

...IN KAKO SE MI JE POSREČILO, DA IZGLE DAM 20 LET MLAJŠA.

»Dosegla sem starost 60 let, torej starost, ko žena največkrat ne stremi več za tem, da bi bila privlačna. Vendar sem iz gube radovednosti hotela preizkusiti na svojem razoranem in ostarelem obrazu delovanje kreme Tokalon, hraniva za kožo. Premislite moje presenečenje, ko so mi že po enome-sečnem uporabljanju kreme začeli govoriti: »Vi se pomlajujete!« Te opazke so me opogumile, da sem vztrajala in po petih mesecih se je izvršilo čudo, da mi zdaj vsakdo, ki me vidi, pravi, da izgledam kot žena z največ 40—45 leti. Moja polt je svetla in nežna, prijetno rožna, a gube so se vse izgubile, komaj je niti sled za njimi. To je čudovito! Ko bi torej hotele vse žene uporabljati kremo Tokalon, hranivo za kožo, ne bi bilo več stark.»

Pripomba: Dama, ki nam je poslala to pismo, nas je prosila, naj njene ime ne objavimo. Vsakdo pa lahko vidi njen lastni rokopis. Mi imamo z vsoto 200.000 din., da vsebuje kremo Tokalon, hranivo za kožo, nenavadne hranilne sestavine, ki se najsrbneje in naspaziliveje pripravljajo in ki so po zahtevi najboljših specialistov neobhodno potrebne koži, da ohrani svojo svežost in čvrstost in da ostane svetla in brez najmanjše gubice. Uporabljajte kremo Tokalon, hranivo za kožo, rožne barve vsak večer preden greste spat, kremo Tokalon bele barve pa zjutraj in čez dan. Čudili se boste, kako se vam koža popravlja in kako se izboljšanje kaže že po eni sami noči. Za dober uspeh imamo, če ga ne dosežete, vrne-mo denar.

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6
Sprejemajo se oglasi in naročila lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravništva lista.

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon // Roden-stock // Voigtlander // Welta // Certo i. t. d. i. t. d. // ima vedno v zalogi

FOTOTRGOVINA JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE

v Ljubljani // Miklošičeva cesta 5

Dobra knjiga je dober tovariš!

P. Mavricij Terašev knjige:

Za visokim ciljem

Pri studencih zdravja in moči

Po stezah resnične popolnosti

naj bi krasile vsako knjižnico

V prvi knjigi nam pisatelj slika pota in ovire krščanskega življenja. — V drugi nam nudi sredstva za pravo bogoljubno življenje. — V tretji pa nas navaja k nadnaravnim krepostim, ki so vrhunec krščanske popolnosti. Knjige so lepo opremljene ter stanejo nevezane vsak zvezek 24 Din.

Dobe se pri

H. Ničman, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 2

26. junija 1919.

Tjumen, ki nas je že včeraj tako prijazno sprejel, nas je nočjo še prav posebno počastil. Naš vlak so zapeljali na oddaljen tir. Nenadno je tolpa potepuhov obsula naše vozove in kričala:

»Tu notri so buržuji! Beženci! Pogazite jih! Čreva jim iztrgajte! Pobesite jih! Postrelite! Postrelite!«

Kamni so začeli rčati na voz, okence je bilo takoj razbito in malopridneži so skušali vdreti vrata. Z vsemi silami smo se obesili na prečnike, da jim ni takoj uspelo vrata odpahnuti. Seveda se ne bi mogli dolgo upirati in smo bili prepričani, da nam bje zadnja ura. Že so vrata popuščala, ko zaslišimo strele iz revolverja: krepka povelja v tujem jeziku se začujejo in v malo trenutkih je bilo vse tiho. Neki inozemci, morda Čehi ali Američani, so pregnali tolpo.

27. junija 1919.

Mati ima še vedno vročino; zelo se bojimo, da je pegasti legar, S široko odprtimi očmi in žarečim obrazom leži in kriči:

»Hospodi! O, da bi mogla samo pet minut ležati v svoji postelji! Ali pač pazi Maša na naše stvari? Kdo bo zdaj spal v moji postelji?«

Začne jokati. Vsi molčimo. Oče reče počasi:

»Kaj je dom? Dom je tam, kjer smo; glavno je življenje!«

Vse molči: kako dolgo bo še tudi zadnje naše?

28. junija 1919.

Zopet se vozimo. Z divjo naglico drevimo. Naš strojnik nima druge izbire, ne sme počasneje voziti; nekaj metrov za nami dirja drug vlak, zakaj Rdeči so nam baje tik za petami. Še huji od teh, ki gredo za nami, so pa Rdeči, ki nas od leve in desne ogrožajo s smrtjo, partizani. Vsak trenutek pričajo razbiti in sežgani vozovi, ki leže ob železniskem nasipu, o žalostnem delu njihovih krvavih rok.

Vlak drevi vedno hitreje, hitreje... Zamežim in si mislim, zdaj, zdaj zleti čez visoki nasip...

Pričakujem konca. Ali ni taka smrt vendar le boljša, kot če ti jo zadajo Rdeči?

Počasi odprem oči in gledam v obraz ljudem, ki se z menj vred vozijo v smrt. Tu moj oče! Motne so mu oči, obraz ves porasel, da je podobno sivemu medvedu. Strmim mu v obraz; vem, nikoli v življenju ni storil nikomur nič žalega, ti-soče pa je rešil smrti. Vse življenje je posvetil »bogemu ljudstvu. Toda, če dobe zdaj vlak v svoje pesti, ga bodo raztrgali pri živem telesu, morda isti, ki jim je rešil življenje: z zverinsko slastjo ga bodo mučili in umorili, ker je buržuj! Buržuj? Seveda, saj je nosil bel ovratnik na srajci, imel vedno umite roke, da, celo zlato plombo ima! Prihaja mi na misel ubogi pisar Petuhov, ki ga je množica pri pogromu v našem mestu ubila, ker ga je zaradi zlate plombe štela za buržuja!

In rancocelnik Filipov s širokim, dobrodušnim ruskim brazom in navzgor zaviranim slovan-skim nosom! Vse njegovo življenje je bilo delo in pomanjkanje... Buržuj! Umreti mora, zakaj Rdeči ne marajo, da bi buržuj živel! Dobro ste si iz-brali svojo barvo! Rdečo! Kri!

Krčevito mi stiskajo roke stekleničo s cijan-kalijem — moje zadnje upanje...

30. junija 1919.

Agaj, Išim, Nazivajevskaja so za nami Sredi ravnega polja stoji včasih vlak po cele ure, na po-stajah se nam pa le redko posreči, da ujamemo malo vode, tako hitro jo zopet zapustimo. Strašno nas muči žala, zakaj nimamo posode, da bi se mogli vsaj malo založiti z vodo. Mati je še vedno bolna, oče se boji, da se ji tifus ponovi. Vsak su-nek koles ji povzroči strašne muke. Teta nima dru-gega opravila, ko da s špiritom otira mesta, kjer jo je ugriznila uš.

Mati ima pegasti legar! Oče sedi poleg nje in ji žalostno strmi v shušani obraz. Zda se ne za-veda...

Vsa vožnja se mi dozdeva kot grozne sanje, mōra... — ne more biti resnica...

Voz se zaziblje, mati zastoka; ostali so se iz strahu pred pegastim legarjem stisnili v kote, se-stre žde, glave so si skrile v plašče in tiho jočejo. Vlak hrumi dalje brez prestanka. Vroče je, neznošno vroče, nič vode... Ne morem več zdržati!

1. julija 1919.

V našem vlaku jih vsak dan nekaj umrje. Mr-liče odlagajo na postajah. Če dolgo traja, da se vlak ustavi, se trupla v strašni vročini začno raz-krajati in širiti strašen smrad po vozu; in zraven njih leže živ!

Na postajah nas pa vedno pričakuje praznič-no nališpana množica, ki prihaja nalašč zato na kolodvore, da si ogleduje oddelke bežencev. Ti ljudje, ki še ne poznajo Rdečih, nas radovedno ogledujejo, deloma prezirajo, deloma občudujejo, in nas vprašujejo, čemu bežimo; večina ima naš beg za neumnost ali kapricio.

Mati ima še vedno visoko temperaturo.

2. julija 1919.

Materi se v vročini neprestano blede o Rdečih. Včasih plane pokonei, hoče pobegniti, kriči o Gor-bunovu, Grizeldi, o čeki... Z mučno pozornostjo zasledujemo njene prideve — pomoči ji ne more-mo...

Danes smo se slučajno sešli z vseučiliškim od-delkom. Kdo bi pričakoval v razcapanih, umazanih, neobritih možeh vseučiliške profesorje! Georgij Aleksandrovič je sedel na stopici in bral knjigo, poleg njega je ležal zvezek, ki je vanj od časa da časa delal opazke. Nisem se mogla zdržati smeha: ostal si je zvest!

Jekaterino Pavlovno sem komaj spoznala, take shušana in slabotna je bila. Kaka muka za no-sečo žensko!

Elegantni profesor, k je bil kot lord, je čepel na tleh in v majhni skodelici izpiral umazane cu-nje; njegova žena je bila bolna. Profesor za jezik-o-slovje je hodil z malim detetom sem ter tja in ga je skušal pomiriti s pesmijo o kozlu. Tudi njegova žena je bila bolna.